МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник голови приймальної комісії
проректор з науково-педагогічної роботи
Харківського національного університету
імені В.Н. Каразіна

_____Олександр ГОЛОВКО

«_____»_____2026 р.

ПРОГРАМА

вступного іспиту із спеціальності D8 Право для вступу на навчання для здобуття ступеня доктора філософії (PhD)

Юридичний факультет

Харків - 2026

ДОКУМЕНТ СЕД АСКОД
Сертифікат 617E430800000000000000000000000000000001
Підписувач Головко Олександр Миколайович
Дійсний з 16.04.2026 9:55:50 по 16.04.2027 23:59:59

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
3901-34 від 14.05.2026

Програма вступного іспиту із спеціальності має за мету зарахування на навчання вступників для здобуття ступеня доктора філософії (PhD) із спеціальності D8 Право.

Програма вступного іспиту із спеціальності складається з питань з предметних напрямів досліджень, списків рекомендованої літератури за кожним напрямом, пояснень щодо структури завдання, критеріїв та порядку оцінювання підготовленості вступників.

Предметні напрями досліджень:

I
Теорія та філософія права; порівняльне правознавство; історія права та держави

Питання:

1. Предмет теорії держави та права, місце в системі юридичних наук.
2. Права людини: поняття, види. Концепція трьох поколінь прав людини.
3. Відомчі нормативні акти.
4. Первісний лад: структура, організація публічної влади.
5. Поняття і види основних прав, свобод і обов'язків людини і громадянина, гарантії їх забезпечення.
6. Локальні нормативні акти.
7. Основні теорії виникнення держави. Виникнення української держави.
8. Правовий статус громадянина: поняття, структура, види.
9. Тлумачення норм права: поняття, мета, способи.
10. Поняття держави, її основні ознаки.
11. Законний інтерес як правова категорія: поняття, види, співвідношення з суб'єктивними правами та юридичними обов'язками.
12. Буквальне, розширювальне, обмежувальне тлумачення норм права.
13. Ознаки держави, які відрізняють її від організації публічної влади первісного ладу.
14. Поняття правової системи суспільства. Основні типи правових систем світу, їх загальна характеристика. Місце правової системи України в типології правових систем.
15. Офіційне та неофіційне тлумачення норм права: поняття, види.
16. Основні види суспільної влади. Державна влада: поняття, ознаки, співвідношення державної влади і держави.
17. Система права: поняття, структура. Поняття галузі та інституту права. Критерії (підстави) розподілу норм права за галузями права.
18. Акти офіційного тлумачення норм права: поняття, види.
19. Сутність держави.
20. Публічне і приватне право.
21. Форми (джерела) права: поняття та види. Багатозначність терміна "джерело права".
22. Тип держави. Формаційний та цивілізаційний підходи до його визначення.

23. Система законодавства: поняття, структура. Співвідношення системи законодавства і системи права.
24. Судовий прецедент. Прецеденти Європейського суду з прав людини.
25. Поняття функцій держави. Функції сучасної української держави.
26. Поняття і форми систематизації законодавства.
27. Поняття та основні форми безпосередньої реалізації норм права.
28. Правові форми діяльності держави: поняття, види.
29. Соціальні норми: поняття, види.
30. Застосування норм права: поняття, ознаки, основні стадії.
31. Поняття і ознаки громадянського суспільства. Співвідношення громадянського суспільства і держави.
32. Співвідношення норм права і норм моралі.
33. Акт застосування норм права: поняття, ознаки, види.
34. Політична система суспільства: поняття, структура.
35. Значення норм моралі для правотворчості та реалізації права.
36. Співвідношення нормативно-правового акту, акту тлумачення і акту застосування норм права.
37. Держава у політичній системі суспільства, її взаємодія з політичними партіями та іншими об'єднаннями громадян.
38. Право і технічні та корпоративні норми.
39. Прогалини у праві: поняття, засоби їх подолання.
40. Поняття державного суверенітету, його співвідношення з суверенітетом народу і суверенітетом нації. Україна як суверенна держава.
41. Право і звичаї та релігійні норми.
42. Правовідносини: поняття, основні ознаки, види.
43. Поняття та ознаки демократичної держави. Україна як демократична держава.
44. Норми права: поняття, ознаки.
45. Взаємозв'язок норми права і правового відношення.
46. Форми та інститути демократії.
47. Структура норми права. Види структурних елементів норм права.
48. Склад (структура) правовідносин.
49. Референдум в Україні: поняття, види, юридична природа.
50. Види норм права за рівнем правового регулювання та юридичною силою.
51. Суб'єктивні права та юридичні обов'язки як зміст правовідносин.
52. Поняття та ознаки соціальної держави. Україна як соціальна держава.
53. Види норм права за методом правового регулювання та характером диспозиції.
54. Суб'єкти правовідносин, їх види. Держава як суб'єкт правовідносин.
55. Поняття та ознаки правової держави. Україна як правова держава.
56. Види норм права за функцією в правовому регулюванні, дією в часі, на коло суб'єктів, сферою територіальної дії.
57. Юридична особа: поняття, ознаки, види.
58. Форма держави: поняття та структура.
59. Види норм права за ступенем визначеності їх змісту.

60. Правосуб’єктність юридичних осіб.
61. Форма державного правління: поняття, загальноісторичні та сучасні види. Форма правління в Україні за Конституцією України.
62. Спеціалізовані норми права, їх види.
63. Правосуб’єктність фізичних осіб: поняття, склад (правоздатність, дієздатність, деліктоздатність).
64. Форма державного устрою: поняття та основні види. Державний устрій України за Конституцією України.
65. Способи викладення норм права в статтях нормативно-правових актів.
66. Компетенція державного органу як вираз його спеціальної правосуб’єктності.
67. Поняття та основні види державного (політичного) режиму. Політичний режим в Україні.
68. Норма права і стаття закону, їх співвідношення.
69. Поняття та види об'єктів правовідносин.
70. Механізм держави: поняття, ознаки, структура.
71. Поняття правотворчості, її функції та основні принципи. Співвідношення понять “правотворчість” і “правоутворення”.
72. Юридичні факти: поняття і класифікація.
73. Органи держави: поняття та ознаки. Класифікація державних органів.
74. Стадії та види правотворчості.
75. Правомірна поведінка: поняття, ознаки, види.
76. Державні органи, передбачені Конституцією України.
77. Оприлюднення актів парламенту, глави держави, уряду в Україні.
78. Правопорушення: поняття, ознаки, види.
79. Місцеві самоврядування в Україні: поняття, суб’єкти.
80. Строки набрання чинності актів парламенту, глави держави, уряду в Україні.
81. Зловживання суб’єктивним правом.
82. Державна служба: поняття. ознаки, види.
83. Поняття нормативно-правового акту, його основні ознаки.
84. Склад правопорушення: поняття, структура.
85. Державний контроль: поняття, основні види.
86. Поняття юридичної сили нормативно-правового акту. Види нормативно-правових актів за юридичною силою.
87. Юридична відповідальність: поняття, ознаки.
88. Основні види державного примусу.
89. Поняття закону, його основні ознаки.
90. Види юридичної відповідальності.
91. Теорія розподілу влади, її реалізація в сучасних країнах світу.
92. Види законів та підзаконних нормативно-правових актів.
93. Підстави юридичної відповідальності.
94. Система “стримувань та противаг”: поняття, основні цілі, втілення в Україні відповідно до положень її Основного Закону.
95. Конституція України, її основні ознаки, місце і роль в системі нормативно-

правових актів.

96. Принципи і функції юридичної відповідальності.
97. Соціальні норми у первісному ладі. Ознаки, які відрізняють норми права від норм поведінки у первісному ладі.
98. Дія нормативно-правових актів у часі.
99. Правосвідомість: поняття, ознаки.
100. Виникнення права.
101. Дія нормативно-правових актів у просторі та щодо певного кола осіб. Структура правосвідомості, її основні функції та види.
102. Поняття об'єктивного і суб'єктивного права, їх співвідношення.
103. Поняття «законодавство». Тлумачення терміна «законодавство» Конституційним Судом України.
104. Правова культура: поняття, види.
105. Основні наукові концепції праворозуміння.
106. Міжнародно-правові договори: поняття, види.
107. Правовий нігілізм: поняття, причини виникнення та шляхи подолання.
108. Функції права: поняття, види.
109. Юридична колізія: поняття, види. Колізійні норми права. Способи вирішення юридичних колізій.
110. Поняття законності та правопорядку, їх співвідношення.
111. Принципи права: поняття, види, співвідношення з нормами права.
112. Підзаконні нормативно-правові акти центральних органів влади: їх класифікація.
113. Поняття, види, способи і типи правового регулювання.
114. Співвідношення національного і міжнародного права.
115. Укази Президента України, їх види та юридична сила. Інститут контрасигнації.
116. Механізм правового регулювання, його елементи і стадії.
117. Право, політика, економіка: їх взаємозв'язок і взаємовплив.
118. Підзаконні нормативні акти місцевих органів влади.
119. Юридична техніка: поняття, структура.
120. Правова система. Критерії розрізнення правових систем
121. Типи (родини) правових систем
122. Особливість правової системи України

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна література:

1. Загальна теорія держави і права: навчальний стереотипне видання / за ред. О.В. Зайчука, Н.М. Оніщенко. Київ: Юрінком Інтер, 2016. 400 с.
2. Загальна теорія держави і права: підручн. для студентів юрид. вищ. навч. заклад. / М.В. Цвік, О.В. Петришин, Л.В. Авраменко та ін.; за ред. М.В .Цвіка, О.В. Петришина. Хрків: Право, 2009. 584 с.
3. Письменицький А.А., Слинько Д.В. Теорія держави і права: навч. посібник. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2007. 252 с.

4. Скакун О. Ф. Теорія права і держави: підручник. 3-тє видання. Київ: Алерта; Центр учбової літератури, 2011. 524 с.
5. Теорія держави і права: підручник / О.В.Петришин, С.П.Погребняк, В.С. Смородинський та ін.; за ред. О.В.Петришина. Харків: Право, 2015. 368 с.
6. Теорія держави і права. Академічний курс: підручник / за ред. О.В. Зайчука, Н.М. Оніщенко. 2-е вид., перероб. і допов. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 688 с.
7. Теорія держави і права: навч. посіб. / Колодій А. М., Копейчиков В. В., Лисенков С. Л. та ін.] За загл. ред. С. Л. Лисенкова, В. В. Копєйчикова. Київ: Юрінком Інтер, 2002. 368 с.
8. Теорія держави і права: посіб. для підгот. до держ. іспитів / Д.В. Лук'янов, С.П. Погребняк, В.С. Смородинський, Г.О. Христова; за заг. ред. О.В. Петришина. 5-те вид., допов. і змінене. Харків: Право, 2016. 198 с.

Додаткова література:

1. Бабкіна О. В., Волинка К.Г. Теорія держави і права у схемах і визначеннях: навч. посіб. Київ: МАУП, 2004. 144 с.
2. Ведєрніков Ю. А., Грекул В.С. Теорія держави і права: навч. посіб. 4-те вид., доп. і переробл. Київ: Центр навчальної літератури, 2005. 224 с.
3. Загальна теорія держави і права: навч. посіб. / Колодій А.М., Копейчиков В.В., Лисенков С.Л. та ін.; за ред. В.В. Копейчикова. Стер. вид. Київ: Юрінком Інтер, 2001. 320 с.
4. Каткова Т.Г. Теорія держави і прва у визначеннях і таблицях: навч. посіб. 2-ге вид. Харків: Право, 2020. 96 с.
5. Кельман М. С., Мурашин О.Г., Хома Н.М. Загальна теорія держави і права. Львів: Новий світ, 2003. 581 с.
6. Кельман М.С. Загальна теорія держави і права: підручник. Київ: Кондор, 2016. 716 с.
7. Кельман М.С., Мурашин О.Г. Загальна теорія права (з схемами, кросвордами, тестами): підруч. Київ: Кондор, 2002. 353 с.
8. Котюк В. О. Загальна теорія держави і права: навч. посіб. Київ: Атіка, 2005. 592 с.
9. Котюк В. О. Основи держави і права: навч. посіб. Вид. 3тє, доп. і перер. Київ: Вентурі, 2001. 432 с.
10. Котюк В. О. Теорія права: курс лекцій: навч. посіб. Київ: Вентурі, 1996. 208 с.
11. Кравчук М. В. Проблеми теорії держави і права: навч. посіб. Київ: Професіонал, 2004. 398 с.
12. Луць Л.А. Загальна теорія держави та права: навч.-метод посіб. (за кредитно-модульною системою). Київ: Атіка, 2013. 412 с.
13. Марчук В. М., Ніколаєва Л . В. Нариси з теорії права: навч. посіб. Київ: Істина, 2001. 304 с.
14. Марчук В.М., Ніколаєва Л.В. Основні поняття та категорії права: навч. посіб. Київ: Істина, 2001. 144 с.
15. Молдован В. В. Основи держави і права: курс лекцій. Київ: Юмана, 1996. 176 с.

16. Олійник А. Ю., Гусарєв С. Д., Слюсаренко О. Л. Теорія держави і права: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2001. 176 с.
17. Основи держави і права: навч. посіб. / за ред . В. В. Комарова. Харків: Нац. юрид. акад. України, 2001. 260 с.
18. Рабинович П. М. Основи загальної теорії права та держави: навч. посіб. Вид. 5-е, зі змінами. Київ: Атіка, 2001. 176 с.
19. Скакун О. Ф. Теорія держави і права (Енциклопедичний курс): підруч. / Харків: Еспада, 2006. 776 с.
20. Суботін В.М., Філонов О.В., Князькова Л. М., Тодоров І. Я. Теорія держави і права: навч. посіб. Київ: Знання, 2005. 327 с.
21. Сурілов О. В. Основи загальної теорії держави і права. Одеса: Одеський університет, 1995. 128 с.
22. Сухонос В. В. Теорія держави і права: навч. посіб. Суми: ВТД «Університетська книга», 2005. 536 с.
23. Теорія держави і права (опорні конспекти): навч. посіб. / авт.-упоряд. Кравчук М. В. Київ: Атіка, 2005. 288 с.
24. Теорія держави і права: навч. посіб. / з ред . С. Л. Лисенкова. Київ, 2004. 368 с.
25. Теорія держави і права: навч. посіб. / упоряд. Шестопалова Л. М. Київ: Прецедент, 2004. 224 с.
26. Теорія держави і права: підручник / Ю.А. Ведєрніков, І.А. Сердюк, О.М. Куракін та ін.; кер. авт. кол. Ю.А. Ведєрніков. 2-е вид. перероб. і доп. Дніпропетровськ: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2015. 468 с.
27. Теорія держави та права: навч. посіб. / Є.В. Білозьоров, В.П. Власенко, О.Б. Горова, А.М.Завальний, Н.В. Заяць та ін.; за заг. ред. С.Д. Гусарєва, О.Д. Тихомирова. Київ: НАВС, Освіта України, 2017. 320 с
28. Тиимченко С.М., Калюжний Р. А., Пархоменко Н. М., Легша С. М. Теорія держави і права: посіб. для підготовки до іспитів. Київ: Поливода А.В., 2005. 176 с.
29. Тлумачний словник з теорії держави і права / авт.-упоряд. К. Г. Волинка. Київ: Магістр - XXI сторіччя, 2006. 112 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – http://portal.rada.gov.ua/
2. Офіційне інтернет-представництво Президента України. – http://www.president.gov.ua/
3. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. – http://www.kmu.gov.ua/
4. Офіційний веб-портал органів судової влади України. – http://court.gov.ua/
5. Офіційний веб-сайт Конституційного Суду України. –http://www.ccu.gov.ua/
6. Офіційний веб-сайт Верховного Суду України. – http://www.scourt.gov.ua/

ІІ
Конституційне право; муніципальне право

Питання:

1. Поняття, предмет і система конституційного права України як галузі права.
2. Метод конституційно-правового регулювання.
3. Конституційно-правові відносини: поняття, особливості, види.
4. Конституційно-правові норми: поняття, особливості, види.
5. Суб’єкти конституційно-правових відносин.
6. Об’єкти конституційно-правових відносин.
7. Джерела конституційного права України як галузі права.
8. Конституційне право України як наука та навчальна дисципліна.
9. Поняття Конституції як Основного Закону суспільства і держави.
10. Юридичні властивості конституцій.
11. Класифікація конституцій.
12. Функції конституцій.
13. Загальна характеристика чинної Конституції України.
14. Порядок прийняття Конституції України, внесення до неї змін і доповнень.
15. Конституційна реформа в Україні на сучасному етапі.
16. Поняття та сутність конституціоналізму.
17. Поняття конституційного ладу та його співвідношення із суспільним ладом.
18. Поняття та ознаки засад конституційного ладу України.
19. Система принципів, що складають засади конституційного ладу України.
20. Конституційні принципи народного й державного суверенітету, їх зміст і співвідношення.
21. Україна як демократична, правова, соціальна держава.
22. Конституційний принцип поділу влади: його зміст та реалізація в Україні.
23. Конституційний принцип найвищої соціальної цінності людини: його зміст та значення.
24. Конституційний принцип політичного, економічного та ідеологічного плюралізму.
25. Конституційні принципи верховенства права і законності: поняття і співвідношення між ними.
26. Конституційно-правове регулювання державних символів України.
27. Конституційно-правова відповідальність: поняття, особливості, види.
28. Конституційно-правовий делікт як підстава «ретроспективної» конституційно-правової відповідальності.
29. Поняття і принципи громадянства в Україні. Категорії осіб, які є громадянами України.
30. Набуття громадянства України.
31. Припинення громадянства України.
32. Органи, які беруть участь у вирішенні питань громадянства та їх компетенція.
33. Поняття конституційно-правового статусу особи та його елементи.

34. Конституційні принципи правового статусу особи в Україні.
35. Поняття, ознаки та види основних (конституційних) прав і свобод громадян України.
36. Громадянські (особисті) права громадян України: поняття та види.
37. Політичні права громадян України: поняття та види.
38. Економічні й соціальні права громадян України: поняття та види.
39. Культурні й екологічні права громадян України: поняття та види.
40. Гарантії реалізації основних прав і свобод громадян України: поняття і види.
41. Конституційні обов'язки громадян України: поняття, ознаки, види.
42. Конституційно-правовий статус національних меншин в Україні.
43. Конституційно-правовий статус внутрішньо переміщених осіб в Україні.
44. Конституційно-правовий статус іноземців та осіб без громадянства в Україні.
45. Конституційні права, свободи та обов'язки іноземців та осіб без громадянства в Україні.
46. Конституційно-правовий статус біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту в Україні.
47. Конституційно-правовий статус громадських об'єднань в Україні.
48. Конституційно-правовий статус політичних партій в Україні.
49. Конституційно-правовий статус релігійних організацій в Україні.
50. Поняття і види інформації та інформаційної діяльності.
51. Конституційно-правовий статус засобів масової інформації в Україні.
52. Поняття, види і предмет референдумів в Україні.
53. Порядок підготовки, проведення референдуму, а також визначення його результатів.
54. Виборче законодавство та виборчі системи в Україні.
55. Конституційні принципи виборчого права в Україні.
56. Загальна характеристика виборчого процесу в Україні.
57. Конституційно-правовий статус суб'єктів виборчого процесу в Україні.
58. Конституційно-правовий статус виборчих комісій в Україні.
59. Порядок виборів народних депутатів України.
60. Порядок виборів Президента України.
61. Порядок виборів депутатів місцевих рад.
62. Порядок виборів сільських, селищних, міських голів.
63. Конституційна форма правління в Україні.
64. Конституційно-правовий статус Верховної Ради України.
65. Структура, функції та компетенція Верховної Ради України.
66. Порядок роботи Верховної Ради України, його нормативне регулювання.
67. Законодавчий процес у Верховній Раді України.
68. Конституційно-правовий статус народних депутатів України.
69. Конституційно-правовий статус комітетів і тимчасових комісій Верховної Ради України.
70. Конституційно-правовий статус депутатських груп і фракцій у Верховній Раді України.

71. Конституційно-правовий статус Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.
72. Конституційно-правовий статус Рахункової палати.
73. Конституційно-правовий статус Президента України.
74. Функції та компетенція Президента України.
75. Підстави та порядок дострокового припинення повноважень Президента України.
76. Система і правовий статус допоміжних органів при Президентові України.
77. Конституційно-правовий статус Кабінету Міністрів України.
78. Склад, структура та порядок формування Кабінету Міністрів України.
79. Функції та компетенція Кабінету Міністрів України.
80. Конституційно-правовий статус центральних органів виконавчої влади.
81. Конституційно-правовий статус місцевих органів виконавчої влади.
82. Конституційно-правовий статус органів судової влади в Україні.
83. Конституційні принципи судочинства в Україні.
84. Конституційно-правовий статус суддів в Україні.
85. Суддівське самоврядування в Україні.
86. Конституційно-правовий статус Вищої ради правосуддя.
87. Конституційні засади організації та діяльності прокуратури в Україні.
88. Конституційний Суд України: склад, порядок формування, структура.
89. Функції та компетенція Конституційного Суду України.
90. Конституційно-правовий статус суддів Конституційного Суду України.
91. Конституційне провадження, його форми і стадії.
92. Конституційна форма державного устрою України.
93. Конституційні принципи та система адміністративно-територіального устрою України.
94. Децентралізація влади в Україні: причини, сутність і зміст.
95. Поняття і система місцевого самоврядування в Україні.
96. Принципи місцевого самоврядування в Україні.
97. Конституційно-правовий статус місцевих рад.
98. Конституційно-правовий статус депутатів місцевих рад.
99. Конституційно-правовий статус сільських, селищних, міських голів.
100. Конституційно-правовий статус виконавчих органів місцевого самоврядування.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

Правові акти:

1. Конституція України від 28.06.1996. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр.
2. Акт проголошення незалежності України від 24.08.1991. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1427-12.
3. Декларація прав національностей України від 01.11.1991. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1771-12.
4. Декларація про державний суверенітет України від 16.07.1990. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-12.
5. Конституція Автономної Республіки Крим від 21.10.1998, затв. Законом України від 23.12.1998. № 350-XIV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/350-14.
6. Виборчий кодекс України від 19.12.2019 № 396-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-20.
7. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту: Закон України від 08.07.2011 № 3671-VI. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3671-17.
8. Про Верховну Раду Автономної Республіки Крим: Закон України від 10.02.1998 № 90/98-ВР. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/90/98-вр.
9. Про Вищу раду правосуддя: Закон України від 21.12.2016 № 1798-VIII. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1798-19.
10. Про військово-цивільні адміністрації: Закон України від 03.02.2015 № 141-VIII. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/141-19.
11. Про громадські об’єднання: Закон України від 22.03.2012 № 4572-VI. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4572-17.
12. Про громадянство України: Закон України від 18.01.2001 № 2235-III. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2235-14.
13. Про добровільне об’єднання територіальних громад: Закон України від 05.02.2015 № 157-VIII. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/157-19.
14. Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні: Закон України від 16.11.1992 № 2782-XII. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2782-12.
15. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб: Закон України від 20.10.2014 № 1706-VII. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/ laws/show/1706-18.
16. Про забезпечення функціонування української мови як державної: Закон України від 25.04.2019 № 2704-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19.
17. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII (в ред. Закону від 13.01.2011 № 2938-VI). URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2657-12.
18. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27.02.2014 № 794-VII. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/794-18.
19. Про комітети Верховної Ради України: Закон України від 04.04.1995 № 116/95-

ВР (в ред. Закону України від 22.12.2005 № 3277-IV). URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/116/95-вр.
20. Про Конституційний Суд України: Закон України від 13.07.2017 № 2136-VIII. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2136-19.
21. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр.
22. Про місцеві вибори: Закон України від 14.07.2015 № 595-VIII. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/595-19.
23. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09.04.1999 № 586-XIV. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/586-14.
24. Про національні меншини в Україні: Закон України від 25.06.1992 № 2494-XII. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2494-12.
25. Про органи самоорганізації населення: Закон України від 11.07.2001 № 2625-III. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2625-14.
26. Про політичні партії в Україні: Закон України від 05.04.2001 № 2365-III. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2365-14.
27. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон України від 22.09.2011 № 3773-VI. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3773-17.
28. Про Представництво Президента України в Автономній Республіці Крим: Закон України від 02.03.2000 № 1524-III. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1524-14.
29. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 № 1697-VII. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1697-18.
30. Про Раду міністрів Автономної Республіки Крим: Закон України від 16.06.2011 № 3530-VI. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3530-17.
31. Про Раду національної безпеки і оборони України: Закон України від 05.03.1998 № 183/98-ВР. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/183/98-вр.
32. Про свободу совісті та релігійні організації: Закон України від 23.04.1991 № 987-XII. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/987-12.
33. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 07.06.2001 № 2493-III. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2493-14.
34. Про співробітництво територіальних громад: Закон України від 17.06.2014 № 1508-VII. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/ 1508-18.
35. Про статус депутатів місцевих рад: Закон України від 11.07.2002 № 93-IV. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/93-15.
36. Про статус народного депутата України: Закон України від 17.11.1992 № 2790-XII. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2790-12.
37. Про столицю України – місто-герой Київ: Закон України від 15.01.1999 № 401-XIV. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/401-14.
38. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1402-19/ print1455178795475062.
39. Про телебачення і радіомовлення: Закон України від 21.12.1993 № 3759-XII (в ред. Закону від 12.01.2006 № 3317-IV). URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/3759-12.
40. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини: Закон України

від 23.12.1997 № 776/97-ВР. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/776/97-вр.
41. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17.03.2011 № 3166-VI. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3166-17.
42. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.04. 2014 № 333-р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-р.

Підручники та навчальні посібники:

1. Актуальні проблеми конституційного права України: підручник / за ред. А.Ю. Олійника. Київ: Скіф, 2012. 552 с.
2. Журавський В.С., Серьогін В.О., Ярмиш О.Н. Державне будівництво та місцеве самоврядування в Україні: підручник. Київ: Ін Юре, 2004. 672 с.
3. Конституційне право України. Академічний курс: підручник: у 2 т. Т.1 / за ред. В.Ф. Погорілка. Київ: Юридична думка, 2006. 544 с.
4. Конституційне право України. Академічний курс: підручник: у 2 т. Т.2 / за заг. ред. Ю.С. Шемшученка. Київ: Юридична думка, 2008. 800 с.
5. Конституційне право України: підручник / за ред. Т.М. Слінько. Харків: Право, 2020. 592 с.
6. Проблеми сучасної конституціоналістики. Випуск 1: навч. посіб. / за ред. М.П. Орзіха. Київ: Юрінком Інтер, 2011. 272 с.
7. Проблеми сучасної конституціоналістики. Випуск 2: Конституційні перетворення в Україні: навч. посіб. / за ред. М.П. Орзіха. Київ: Юрінком Інтер, 2012. 432 с.
8. Проблеми сучасної конституціоналістики. Випуск 3: Сучасний український конституціоналізм: навч. посіб. / за ред. А.Р. Крусян. Одеса: Фенікс, 2015. 526 с.
9. Серьогін В. О. Конституційне право України: навч. посіб. Харків: ХНУВС, 2010. 368 с.
10. Федоренко В.Л. Конституційне право України: підручник. Київ: Ліра-К, 2016. 616 с.

Додаткова література:

1. Барабаш Ю.Г. Парламентський контроль в Україні (конституційно-правовий аспект): монографія. Харків: Легас, 2004. 192 с.
2. Батанов О.В. Муніципальна влада в Україні: проблеми теорії та практики: монографія. Київ: Юридична думка, 2010. 656 с.
3. Бєлов Д.М. Парадигма українського конституціоналізму: монографія. Великий Березний: ЄВРОСТАНДАРТ, 2011. 400 с.
4. Георгіца А.З. Сучасний парламентаризм: проблеми теорії та практики. Чернівці: Рута, 1998. 484 с.
5. Конституційно-правові засади становлення української державності: монографія / за ред. В.Я. Тація, Ю.М. Тодики. Харків: Право, 2003. 328 с.
6. Конституція України: наук.-практ. коментар / редкол.: В. Я. Тацій (голова

редкол.), О.В. Петришин (відп. секретар), Ю. Г. Барабаш [та ін.]; Нац. акад. прав. наук України. 2-ге вид., переробл. і допов. Харків: Право, 2011. 1128 с.
7. Крусян А.Р. Сучасний український конституціоналізм: монографія. Київ: Юрінком Інтер, 2010. 560 с.
8. Марцеляк О.В., Коломієць Ю.М., Зубенко Г.В. Спеціалізовані органи парламентського контролю в Україні: статус і функціонування: монографія. Харків: ПРОМЕТЕЙ–ПРЕС, 2006. 268 с.
9. Мірошниченко Ю.Р. Конституційно-правове забезпечення народовладдя в Україні: монографія. Київ: Фенікс, 2012. 360 с.
10. Місцеве самоврядування в Україні в умовах становлення правової держави: монографія / за ред. Ю.М. Тодки, В.А. Шумілкіна. Харків: Одіссей, 2004. 392 с.
11. Олійник А.Ю. Конституційно-правовий механізм забезпечення основних свобод людини і громадянина в Україні: монографія. Київ: Алерта, КНТ, Центр навчальної літератури, 2008. 472 с.
12. Органи державної влади України / за ред. В.Ф. Погорілка: монографія. Київ: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького, 2002. 592 с.
13. Погорілко В.Ф., Федоренко В.Л. Поняття, ознаки, види і структура конституційно-правових норм. *Право України*. 2001. №11. С. 9-14.
14. Погорілко В.Ф. Система конституційного права як галузі права, юридичної науки та навчальної дисципліни. *Правова держава:* щорічне вид. наук. праць. 2001. Вип. 12. С. 196-209.
15. Погорілко В.Ф., Федоренко В.Л. Суб'єкти конституційно-правових відносин: поняття, ознаки, види. *Право України*. 2002. № 10. С. 3-11.
16. Прієшкіна, О.В. Конституційний лад України: актуальні питання становлення, інституціоналізації та розвитку: монографія. Одеса: Фенікс, 2008. 280 с.
17. Проблеми реалізації Конституції України: теорія і практика: монографія / відп. ред. В. Ф. Погорілко. Київ: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України; А.С.К., 2003. 652 с.
18. Проблеми функціонування місцевих рад та їх виконавчих органів: монографія / за ред. Ю. М. Тодики. Харків: Право, 2009. 540 с.
19. Савчин М.В. Конституціоналізм і природа конституції: монографія. Ужгород: Ліра, 2009. 372 с.
20. Серьогіна С. Г. Теоретично-правові та організаційні засади функціонування інституту президентства в Україні: монографія. Харків: Ксилон, 2001. 280 с.
21. Скомороха В.Є. Конституційна юрисдикція в Україні: проблеми теорії, методології і практики: монографія. Київ: МП Леся, 2007. 716 с.
22. Скрипнюк О.В. Конституційно-правові інститути та норми: поняття, класифікація, структура. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2008. № 3 (77). С. 3–12.
23. Словська І.Є. Конституційно-правовий статус парламенту – Верховної Ради України: монографія. Київ: Юрінком Інтер, 2013. 336 с.
24. Совгиря О.В. Конституційно-правовий статус Кабінету Міністрів України: сучасний стан та тенденції розвитку: монографія. Київ: Юрінком Інтер, 2012. 464 с.
25. Федоренко В.Л. Система конституційного права України: теоретико-

методологічні аспекти: монографія. Київ: Ліра-К, 2009. 580 с.
26. Цоклан В.І., Федоренко В.Л. Система сучасних джерел конституційного права України: монографія. Київ: Ліра-К, 2009. 400 с.
27. Шаповал В.М. Сучасний конституціоналізм. Київ: Юрінком Інтер, 2005. 560 с.
28. Шаповал В.М. Сутнісні характеристики Конституції як Основного Закону держави. *Право України*. 2008. № 10. С. 4-12.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – http://portal.rada.gov.ua/
2. Офіційне інтернет-представництво Президента України. – http://www.president.gov.ua/
3. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. – http://www.kmu.gov.ua/
4. Офіційний веб-портал органів судової влади України. – http://court.gov.ua/
5. Офіційний веб-сайт Конституційного Суду України. –http://www.ccu.gov.ua/
6. Офіційний веб-сайт Верховного Суду України. – http://www.scourt.gov.ua/
7. Офіційний веб-сайт Генеральної прокуратури України. – http://www.gp.gov.ua/
8. Офіційний веб-сайт Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. – http://www.ombudsman.kiev.ua/
9. Офіційний веб-сервер Центральної виборчої комісії. – http://www.cvk.gov.ua/
10. Офіційний веб-сайт Української асоціації районних та обласних рад. – http://uaror.org.ua/

ІІІ
Цивільне право та цивільний процес, сімейне право; міжнародно-правовий у сфері приватного права

Питання:

1. Дуалізм приватного права. Проблематика розмежування приватного та публічного права. Основні теоретичні підходи до предмету цивільного права. Майнові відносини. Особисті немайнові відносини. Організаційні цивільні відносини.
2. Цивільні правовідносини: поняття, структура, види та особливості. Суб'єкти, об'єкти і зміст цивільних правовідносин. Проблематика об'єкту цивільного правовідношення.
3. Джерела цивільного права. Кодифікація цивільного законодавства в Україні. Звичай та судовий прецедент як джерела цивільного права.
4. Фізичні особи як суб'єкти цивільного права. Підходи до розуміння правосуб'єктності фізичної особи. Індивідуалізація фізичної особи.
5. Теорії юридичної особи. Природа юридичної особи як суб'єкта цивільних прав. Правосуб'єктність юридичної особи. Організаційно-правові форми юридичних осіб (співставлення положень цивільного та господарського права).
6. Порядок та способи захисту суб'єктивних цивільних прав. Юрисдикційні та неюрисдикційні способи захисту цивільних прав. Співвідношення способів та засобів захисту суб'єктивних цивільних прав.
7. Відповідальність у цивільному праві. Проблема компенсації моральної (немайнової) шкоди. Зловживання правом. Категорія «охоронюваний законом інтерес».
8. Особисті немайнові права фізичних осіб. Особисті немайнові права, що забезпечують природне буття фізичної особи; особисті немайнові права, що забезпечують соціальне буття фізичної особи.
9. Вчення про правочини в цивільному праві. Поняття та види правочинів. Недійсність правочинів. Реституція.
10. Строки та терміни у цивільному праві, їх види і значення. Позовна давність.
11. Речові права: сутність та проблеми класифікації. Право власності: види та форми. Об'єкти та суб'єкти права власності. Речові права на чуже майно. Довірча власність. Захист речових прав.
12. Право інтелектуальної власності в Україні. Об'єкти і суб'єкти права інтелектуальної власності, зміст права інтелектуальної власності. Теорії права інтелектуальної власності.
13. Спадкування за заповітом. Спадкування за законом.
14. Доктрина договору та її розвиток в цивільному праві України. Принципи договірного права України. Система цивільно-правових договорів. Зміст договору, істотні умови та предмет договору.
15. Делікти в цивільному праві. Поняття делікту та деліктного зобов'язання. Види деліктних зобов'язань та підстави їх виникнення.
16. Поняття та функції цивільного процесуального права. Цивільна процесуальна

форма. Предмет та метод цивільного процесуального права.
17. Джерела цивільного процесуального права, новели та проблеми кодифікації.
18. Цивільні процесуальні правовідносини, їх структура.
19. Сторони у цивільному процесі. Права та обов'язки позивача та відповідача. Підстави та процесуальний порядок залучення третіх осіб, їх права та обов'язки.
20. Судова підвідомчість цивільних справ. Цивільна судова юрисдикція. Поняття та види підсудності в цивільному процесуальному праві. Стадії цивільного процесу.
21. Поняття судових доказів. Доказові факти. Поняття засобів доказування у цивільному процесі.
22. Позовне провадження, загальна характеристика позову. Форма і зміст позовної заяви.
23. Доказування в цивільному процесі. Суб'єкти та об'єкти судового доказування. Принципи доказування.
24. Місце сімейного права в системі права України. Предмет та метод сімейного права. Загальна характеристика сімейного правовідношення. Категорії «сім'я» та «родина». Права та обов'язки подружжя.
25. Джерела сімейного права. Юридичні факти в сімейному праві.
26. Поняття та ознаки шлюбу. Перешкоди для укладання шлюбу. Шлюбний вік, добровільність шлюбу. Розірвання шлюбу. Визнання розірвання шлюбу фіктивним.
27. Припинення шлюбу. Визнання шлюбу недійсним.
28. Шлюбний контракт та шлюбний договір.
29. Правовий режим майна подружжя та його види. Спільна сумісна власність подружжя.
30. Опіка та піклування за законодавством України. Порядок встановлення опіки та піклування.
31. Поняття міжнародного приватного права, його предмет та метод. Співвідношення міжнародного права і міжнародного приватного права.
32. Джерела міжнародного приватного права. Міжнародний договір як джерело міжнародного приватного права: співвідношення із внутрішнім законодавством. Класифікація міжнародних договорів.
33. Інститути кодифікації та уніфікації; публічного порядку; зворотної відсилки та «обходу» закону у міжнародному приватному праві. Поняття і види іноземного елементу.
34. Правовий статус фізичних осіб у міжнародному приватному праві. Статус іноземця, особи без громадянства та громадянина України як суб'єкта міжнародного приватного права.
35. Поняття національності юридичної особи. Теорії інкорпорації та осілості. Особистий закон юридичної особи.
36. Основні типи колізійних прив'язок та підходи до їх визначення. Правова природа та структура колізійної норми.
37. Право власності у міжнародному приватному праві. Об'єкти та суб'єкти права власності у міжнародному приватному праві.
38. Колізійні питання деліктних зобов'язань. Поняття та особливості зворотного

відсилання; відносини, які кульгають.
39. Колізійні питання спадкового права. Договори про правову допомогу у спадкових нормах.
40. Міжнародні конвенції з питань охорони авторських прав.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Правові акти:

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15/ed20060220.
2. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 № 1618-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15.
3. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 № 2947-III. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14.
4. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23.06.2005 № 2709-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2709-15.

ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО

Основна література:

1. Договірне право: Загальна частина / за ред. О.В. Дзери. Київ: Юрінком Інтер. 2008. Т. 1. 896 с.
2. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: У 2 т. / відповід. ред. О. В. Дзера (кер. авт. кол.), Н. С. Кузнєцова, В. В. Луць. Київ: Юрінком Інтер, 2005. Т. 2. 1088 с.
3. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: У 2 т. / відповід. ред. О. В. Дзера (кер. авт. кол.), Н. С. Кузнєцова, В. В. Луць. Київ: Юрінком Інтер, 2005. Т. 1. 832 с.
4. Цивільне право України: навч. посіб. Ю.В. Білоусов, В.А. Ватрас, С.Д. Гринько та ін.; за ред. Р.О. Стефанчука. Київ: Правова єдність, 2009. 536 с.
5. Цивільне право України. Загальна частина: підруч. 3-є вид., пероб. і доп. за ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнєцової. Київ: Юрінком Інтер, 2010. Т. 1. 976 с.
6. Цивільне право України. Особлива частина: підруч. 3-є вид., пероб. і доп. за ред. О.В. Дзери, Н.С. Кузнєцової. Київ: Юрінком Інтер, 2010. Т. 2. 1176 с.
7. Цивільне право України: Академічний курс: Підруч.: У 2 т. / за заг. ред. Я. М. Шевченко. Вид. 2-ге, доп. і перероб. Київ: Вид. Дім «Ін Юре», 2006. Т. 1. Загальна частина. 696 с.
8. Цивільне право України: Академічний курс: підручник: У 2 т. / за заг. ред. Я.М. Шевченко. Вид. 2-ге, доп. і перероб. Київ: Ін Юре, 2006. Т. 2. Особлива частина. 520 с.
9. Цивільне право: підручник: у 2 т. / за ред. В. І. Борисової, І. В. Спасибо-Фатєєвої, В. Л. Яроцького. Харків: Право, 2014. Т. 2. 816 с.

Додаткова література:

1. Актуальні проблеми права інтелектуальної власності: навч. посіб. / за ред. І.С. Тімуш, Ю. В. Нікітіна, В. П. Мироненко. Київ: Національна академія управління, 2014. 352 с.
2. Аномалії в цивільному праві України: навч.-практ. посіб. / відп. ред. Р.А. Майданник. Київ : Юстиніан. 2007. 912 с.
3. Антологія української юридичної думки: У 10 т. Т. 6 : Цивільне право. Київ: Юридична книга, 2003. 584 с.
4. Бровченко Т. І. Установчі документи юридичних осіб за законодавством України: монографія. Харків: Право, 2016. 216 с.
5. Договори з виконання робіт в цивільному праві України: проблеми теорії і практики: монографія / за заг. ред. А. Б. Гриняка. Київ: НДІ приватного права і підприємництва ім. академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2015. 402 с.
6. Договірне право: Конспект лекцій. І. В. Жилінкова, В.І. Борисова, І.В. Спасибо-Фатєєва та ін.; за заг. ред. І. В. Жилінкової, В. І. Борисової. Харків: Нац. юрид. акад. України, 2008. 116 с.
7. Договірне право: Особлива частина частина / за ред. О. В. Дзери. Київ: Юрінком Інтер. 2008. Т. 2. 1200 с.
8. Кодифікація приватного (цивільного) права України / за ред. А. Довгерта. Київ : Український центр правничих студій, 2004. - 336 с.
9. Кочин В. В. Непідприємницькі товариства та установи як форми цивільних відносин: монографія. Київ: НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2016. 160 с.
10. Миронова Г. А. Приватноправове регулювання особистих немайнових відносин у сфері надання медичної допомоги: монографія / відп. ред. О.Д. Крупчан. Тернопіль: Підручники і посібники, 2015. 309 с.
11. Надьон В.В. Суб'єктивний обов'язок як елемент змісту цивільних правовідносин: монографія. Харків: Право, 2017. 392 с.
12. Науково-практичний коментар до цивільного законодавства України. У 2-х томах. Т. 1. Відп. ред. В. Г. Ротань. 2-ге вид. Харків: Фактор, 2010. 800 с.
13. Науково-практичний коментар до цивільного законодавства України. У 2-х томах. Т. 2. Відп. ред. В. Г. Ротань. 2-ге вид. Харків : Фактор, 2010. 784 с.
14. Ходико Ю.Є. Об'єкт іпотечного правовідношення: монографія. Харків: Право, 2012. 224 с.
15. Пленюк М. Д. Підстави виникнення зобов'язальних правовідносин в механізмі правового регулювання: монографія. Київ: НДІ приватного права і підприємництва ім. академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2016. 358 с.
16. Право власності на житло в Україні: доктрина та реалізація: монографія / за заг. ред. О.Д. Крупчана, В.В. Луця. Київ: НДІ приватного права і підприємництва ім. академіка Ф.Г. Бурчака НАПрН України, 2016. 246 с.
17. Пучковська І.Й. Неустойка, порука, гарантія, завдаток, застава та притримання як способи захисту прав кредитора в договірному зобов'язанні: навч. посіб. Харків: ФІНН, 2013. 144 с.
18. Сущ О.П. Цивільні правовідносини з корпоративного інвестування: монографія. Харків: Право, 2017. 200 с.

19. Уразова Г. О. Категорія відмови в цивільному праві України: монографія. Харків: Право, 2016. 248 с.
20. Харитонов Є.О., Калітенко О.М., Зубар В.М. та ін. Цивільне і сімейне право України: навч-практ. посіб. / за ред. Є. О. Харитонова, А. І. Дрішлюка. Харків: ТОВ «Одіссей», 2003. 640 с.
21. Цивільне право України. Альбом схем. Харків: Юрсвіт, 2008. 352 с.
29. Цивільне право України. Договірні та недоговірні зобов'язання / за заг. ред. С. С. Бичкової. Київ: КНТ, 2007. 498 с.
30. Цивільне законодавство України в умовах адаптації до приватного права ЄС: навч. посіб. / за заг. ред. Є.О. Харитонова, К.Г. Некіт. Одеса: Юрид. літ-ра, 2017. 308 с.

ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕС

Основна література:

1. Цивільне процесуальне право України: навч. посіб. / С.С. Бичкова, В.І. Бобрик, І. О. Ізарова та ін.; за заг. ред. С. С. Бичкової. 2-ге вид., доповн. і переробл. Київ: Атіка, 2007. 404 с.
2. Васильєв С. В. Цивільний процес України: навч. посіб. Харків: Еспада, 2009. 456 с.
3. Кілічава Т. М. Цивільне процесуальне право: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 352 с.
4. Процесуальні документи в галузях цивільно-правових, трудових, сімейних, господарських, житлових та інших відносин. Зразки, коментарі, пояснення: практ. посіб. / упоряд. Ю. І. Руснак. Київ: Центр учбової літератури, 2013. 402 с.
5. Стефан М. Й. Цивільне процесуальне право України: Академічний курс: підручник. Київ: Ін Юре, 2005. 624 с.
6. Цивільне судочинство України: основні засади та інститути: монографія. В.В. Комаров, К.В. Гусаров, Н. Ю. Сакара та ін.; за ред. В. В. Комарова. Харків: Право, 2016. 848 с.
7. Цивільний процесуальний кодекс України. Рішення Конституційного суду України з питань цивільного процесу: станом на 17 січ. 2012 р. / упоряд. В.В. Комаров. Харків: Право, 2012. 226 с.

Додаткова література:

1. Бичкова С. С. Цивільний процесуальний правовий статус осіб, які беруть участь у справах позовного провадження: монографія. Київ: Атіка, 2011. 420 с.
2. Білоусов Ю. Забезпечення законності виконавчого провадження та захисту прав його учасників. *Юридична Україна.* 2003. № 7. С. 7-11.
3. Валюх В. Представництво прокурором інтересів громадянина в суді. *Адвокат*. 2002. № 4-5. С. 30-33.
4. Василюк С., Ломоносова О. Застосування аналогії в цивільному процесі. *Право України*. 2002. № 3. С. 135-137.

5. Васильєв С. В. Джерела цивільного процесуального права України: традиції й інновації: монографія. Харків: *Еспада*, 2013. 432 с.
6. Величко О. Правова природа принципів рівності та рівноправності в цивільному процесі. *Юридичний журнал*. 2004. № 3. С. 118-122.
7. Гузь Л.Е. Подготовка некоторых гражданских дел к судебному разбирательству. Харків: Фактор, 2012. 432 с.
8. Захист у цивільному процесі : практ. посіб. упоряд. Ю. І. Руснак. Київ: Центр учбової літератури, 2013. 352 с.
9. Коваль В. Ініціювання апеляційного провадження. *Вісник прокуратури*. 2003. № 12. С. 97-101.
10. Ковтун Л. Представництво в цивільному процесі: окремі проблеми. *Право України.* 2004. № 1. С. 139-143.
11. Комаров В. В. Новелізація цивільного процесуального законодавства та засади нового Цивільного процесуального кодексу України. *Вісник Академії правових наук України*. 2003. № 2-3 (33-34). С. 467-482.
12. Кондратьева Л. Особливості підвідомчості справ, що виникають із сімейних правовідносин з участю неповнолітніх. *Підприємництво, господарство і право*. 2003. № 9. С. 37-39.
13. Косовський Л. М. Судочинство у цивільних справах з іноземним елементом: монографія; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2017. 300 с.
14. Кузьменко С. Подальші перспективи розвитку інституту підвідомчості *Підприємництво, господарство і право*. 2003. № 8. С. 51-53.
15. Масюк В.В. Презумпції та преюдиції в цивільному судочинстві: монографія. Харків: Право, 2011. 206 с.
16. Примак В. І. Питання забезпечення позову в нормах процесуального законодавства України. *Юридична Україна*. 2003. № 2. С. 76-84.
17. Ткачук О. С. Проблеми реалізації судової влади у цивільному судочинстві: монографія. Харків: Право, 2016. 598 с.

СІМЕЙНЕ ПРАВО

Основна література:

1. Дякович М. М. Сімейне право : навч. посібк. Київ: Правова єдність, 2009. 512 с.
2. Кивалов С. В., Червоний ІО. С., Волосатий, Калитенко О. М. Семейннй кодекс Украйни: науч.-практ. комментарий. Київ: Правова єдність, 2008. 456 с.
3. Кирилових А.А. Сімейне право. Курс лекцій: навч. посіб. Київ: Книжковий світ, 2010 128 с.
4. Науково-практичний коментар до Сімейного кодексу України. Вид. 2-ге, допов. / Харитонов Є.О., Харитонова О.І., Білоусов Ю.В.; за ред. Є.О. Харитонова. Харків: ТОВ «Одіссей». 2008. 560 с.
5. Науково-практичний коментар Сімейного кодексу України / під ред. Ю.С. Червоного / 2-е вид., перероб. і допов. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 656 с.

6. Ромовська З. В. Сімейний кодекс України: наук.-практ. коментар. Київ: Ін Юре, 2006. 568 с.
7. Ромовська З. В. Українське сімейне право: підручник. Київ: Правова єдність, 2009. 500 с.
8. Ромовська З. В., Черняк Ю. В. Сімейне законодавство України: посібник. Київ: Прецедент, 2006. 96 с.

Додаткова література:

1. Антошкіна В. Договори за Сімейним кодексом *Мала енциклопедія нотаріуса*. 2004. № 2. С. 21-25.
2. Антошкіна В. Договірне регулювання майнових відносин подружжя. *Право України*. 2005. № 3. С. 95-98.
3. Ариванюк Т. Про деякі проблемні питання нового сімейного законодавства. Фактичне подружжя. *Мала енциклопедія нотаріуса*. 2004. № 1. С. 39-40.
4. Афанасьева Л. В. Аліментні правовідносини в Україні: монографія. Луганськ: РВР ЛДУВС, 2006. 224 с.
5. Баєва Г., Сиротенко С. Доктринальне тлумачення понять «сім'я» та «член сім'ї» у контексті відшкодування шкоди як соціальної виплати. *Вісник Академії правових наук України*. 2005. №2 (41). С. 130-137.
6. Бикова О. Ю. Деякі особливості розірвання шлюбу державним органом реєстрації актів цивільного стану. *Держава і право*: Зб. наук. пр. Київ, 2003. Вин. 23. С. 338-343.
7. Верес І. Я. Недійсність шлюбу: порівняльний аналіз Сімейного кодексу України та сімейного законодавства інших держав. *Право України*. 2013. № 10. С. 97-10.
8. Верес І. Я. Договір про сурогатне материнство. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Право.* 2012. № 20. С. 163-165.
9. Дзера О. В. Власність подружжя і новий Сімейний кодекс України. *Проблеми законності*: Респ. міжвідом. наук. зб. 2003. Вип. 63. С. 10-14.
10. Дзера О. Деякі проблеми врегулювання відносин власності подружися в новому Сімейному кодексі України. *Юридична Україна.* 2003. № 1. С. 56-58.
11. Драгневич Л. Сутність і ретроспектива становлення та розвитку шлюбно-сімейних відносин в Україні. *Мала енциклопедія нотаріуса*. 2004. № 4. С. 33-36.
12. Дякович М.М. Охорона і захист сімейних прав та інтересів нотаріусом : монографія. К., 2014. 520 с.
13. Д'ячкова Н. А. Поняття права на виховання. *Проблеми законності*: Респ. міжвідом. наук. зб. 2003. Вип. 63. С. 104-108.
14. Євко В. Ю. Дитячий будинок сімейного типу в системі форм улаштування дітей,позбавлених батьківського піклування: монографія. Харків: Ксилон, 2010. 156 с.
15. Жилінкова І. В. Правове регулювання розірвання шлюбу за новим Сімейним кодексом України. *Проблеми законності*: Респ. міжвідом. наук. зб. 2003. Вип. 63. С. 14-19.

16. Колтунова А. І. Розгляд судами справ, що виникають із здійснення батьками прав і виконання ними обов'язків по вихованню дітей. *Проблеми законності:* Респ. міжвідом. наук. зб. 2003. Вип. 63. С. 57-62.
17. Кондрашова В. Деякі практичні аспекти, пов'язані з укладанням шлюбного договору. *Юридичний журнал*. 2004. № 7. С.27-29.
18. Красицька Л. В. Про припинення батьківських прав та обов'язків. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2012. № 12. С. 27-32.
19. Маломуж О. Шлюбний договір. *Право України*. 2005. № 1. С. 73-75.
20. Мічурін Є. Особливості реалізації прав та обов'язків подружжя з надання утримання. *Юридичний журнал.* 2004. № 7. С. 94-95.
21. Панова Л. До питання про умови укладання шлюбу. *Підприємництво, господарство і право*. 2004. № 12. С. 32-34.
22. Пасічник Н. Хто є утриманцем за сімейним законодавством? *Юридичний журнал.* 2004. № 7. С. 50-53.
23. Сапейко Л. В., Кройтор В. А. Аліменти дітям та батькам: монографія. Харків: Еспада, 2008. 160 с.
24. Сиротенко С. Є. Щодо компенсації моральної шкоди за Сімейним кодексом України. *Проблеми законності*: Респ. міжвідом. наук. зб. 2003. Вип. 63. С. 109-112.
25. Сиротенко С. Є. Доктринальне тлумачення понять «Сім'я та член сім'ї» у контексті відшкодування шкоди як соціальної виплати (у співавторстві з Г.О. Баєвою). *Вісник Академії правових наук України*. 2005. № 2. С. 130-137.
26. Чурпіта Г. В. Захист сімейних прав та інтересів у порядку непозовного цивільного судочинства: монографія. Київ: Алерта, 2016. 434 с.

МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО

Основна література:

1. Дахно І.І. Міжнародне приватне право: навч. посіб. Вид. 2-ге, стереотип. Київ: МАУП, 2004. 312 с.
2. Дахно І.І. Міжнародне приватне право: навч. посібник. Київ: МАУП, 2001. 312 с.
3. Міжнародне приватне право. Науково-практичний коментар Закону / за ред. А. Довгерта. Харків: Одіссей, 2008. 352 с.
4. Міжнародне приватне право: навч. посіб. / за ред. Ю.Ф. Іванова. Київ: Алерта, 2018. 390 с.
5. Міжнародне приватне право: навч. посіб. / за ред. В.М. Гайворонського, В.П. Жушмана. Київ: Юрінком Інтер, 2005. 367 с.
6. Міжнародне приватне право: підручник / за ред. В.П. Жушмана, І.А. Шуміло. Харків: Право, 2012. 320 с.
7. Фединяк Г. С., Фединяк Л. С. Міжнародне приватне право: підручник. 4-те вид., переробл. і допов. Київ : Атіка, 2009. 500 с.
8. Чубарєв В. Л. Міжнародне приватне право: навч. посіб. Київ: Атіка, 2006. 608 с.
9. Юлдашев О. Х. Міжнародне приватне право: Академічний курс: підручник

для студ. вищ. навч. закл. Київ: Ін Юре, 2004. 352 с.

Додаткова література:

1. Крупчан О.Д., Боярський Є.Д., Проценко В.В. Обмеження застосування колізійних норм у міжнародному приватному праві України: монографія Київ: НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2016. 296 с.
2. Лазебник Л.Л. Міжнародне фінансове право: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 312 с.
3. Міжнародне приватне право. Науково-практичний коментар Закону / за ред. А. Довгерта. Харків: Одіссей, 2008. 352 с.
4. Міжнародні комерційні угоди та розрахунки: нормативно-правове регламентування: навч. посіб. / за ред. Ю. Г. Козака, Н.С. Логвінової. Київ: Центр учбової літератури, 2010, 648 с.
5. Проблеми застосування міжнародних стандартів у правовій системі України = Issues of application of international legal standards in the legal system of Ukreine / під заг. ред. Є. Б. Кубок. Київ: Юрид. практика, 2013. 608 с.
6. Степанюк А. Міжнародне приватне право: теоретичні аспекти правового регулювання. Харків: Майдан, 2005. 200 с.
7. Чубарєв В. Л. Міжнародне економічне право: підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2009. 368 с.
8. Юлдашев О. Х. Міжнародне приватне право: Теоретичні та прикладні аспекти. Київ: МАУП, 2004. 576 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – http://portal.rada.gov.ua/
2. Офіційне інтернет-представництво Президента України. – http://www.president.gov.ua/
3. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. – http://www.kmu.gov.ua/
4. Офіційний веб-портал органів судової влади України. – http://court.gov.ua/
5. Офіційний веб-сайт Конституційного Суду України. –http://www.ccu.gov.ua/
6. Офіційний веб-сайт Верховного Суду України. – http://www.scourt.gov.ua/
7. Офіційний веб-сайт Генеральної прокуратури України. – http://www.gp.gov.ua/

IV
Адміністративне право і процес; фінансове право

Питання:

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО

1. Поняття, предмет і система адміністративного права України.
2. Сутність та принципи державного управління.
3. Поняття, структура та види адміністративно-правових норм.
4. Поняття та види джерел адміністративного права.
5. Систематизація адміністративного права, її види та особливості.
6. Поняття та види адміністративно-правових відносин.
7. Адміністративно-правовий статус громадян.
8. Об'єднання громадян як суб'єкти адміністративного права.
9. Поняття та основні риси органа виконавчої влади. Види органів виконавчої влади.
10. Класифікація центральних органів виконавчої влади та їх функції.
11. Система і повноваження місцевих органів виконавчої влади.
12. Поняття та основні принципи державної служби.
13. Поняття посади та види державних службовців. Права та обов'язки державних службовців.
14. Проходження державної служби.
15. Стимулювання праці і відповідальність державних службовців.
16. Антикорупційні обмеження для державних службовців.
17. Сутність, особливості та види правових актів державного управління.
18. Види конфлікту інтересів та способи їх розв'язання.
19. Поняття, основні риси та види адміністративного примусу.
20. Мета та види адміністративно-запобіжних заходів, заходів адміністративного припинення.
21. Поняття, особливості, принципи і нормативна основа адміністративної відповідальності.
22. Поняття адміністративного правопорушення (проступку), його ознаки.
23. Поняття та елементи складу адміністративного правопорушення (проступку).
24. Мета та види адміністративних стягнень. Основні та додаткові стягнення, правила накладення адміністративних стягнень.
25. Види органів (посадових осіб), уповноважених розглядати справи про адміністративні правопорушення, їх компетенція.
26. Види звернень громадян, порядок їх розгляду.
27. Завдання і порядок дисциплінарного провадження.
28. Способи забезпечення законності і дисципліни у державному управлінні.
29. Спеціальні адміністративно-правові режими.
30. Адміністративно-правове регулювання питань перебування в Україні іноземців та осіб без громадянства.

АДМІНІСТРАТИВНИЙ ПРОЦЕС (АДМІНІСТРАТИВНЕ СУДОЧИНСТВО)

1. Поняття та ознаки адміністративного судочинства.
2. Завдання та принципи адміністративного судочинства.
3. Право на звернення до адміністративного суду.
4. Предметна та територіальна підсудність адміністративних справ.
5. Учасники судового процесу в адміністративному судочинстві.
6. Поняття адміністративного суду та його склад. Система адміністративних судів в Україні.
7. Процесуальна правосуб'єктність в адміністративному судочинстві.
8. Поняття та ознаки сторін у адміністративному судочинстві.
9. Підстави звернення до адміністративного суду суб'єктів владних повноважень.
10. Процесуальне правонаступництво у адміністративному судочинстві.
11. Представництво в адміністративному судочинстві.
12. Процесуальний статус експерта, спеціаліста, перекладача в адміністративному судочинстві.
13. Поняття та види судових витрат в адміністративному судочинстві.
14. Види процесуальних строків в адміністративному судочинстві.
15. Поняття та види заходів процесуального примусу у адміністративному судочинстві
16. Поняття адміністративного позову та його елементи.
17. Забезпечення адміністративного позову.
18. Примирення сторін в адміністративному судочинстві.
19. Сутність та зміст доказування у адміністративному судочинстві.
20. Види доказів в адміністративному судочинстві.
21. Порядок відкриття провадження в адміністративній справі.
22. Підготовка справи до судового розгляду. Попереднє судове засідання.
23. Судові рішення за наслідками підготовчого провадження.
24. Стадії судового розгляду адміністративної справи.
25. Залишення позовної заяви без розгляду. Зупинення, закриття провадження у справі.
26. Види судових рішень в адміністративному судочинстві. Вимоги, яким мають відповідати судові рішення адміністративних судів.
27. Правила спрощеного провадження в адміністративному судочинстві.
28. Апеляційне провадження в адміністративному судочинстві
29. Касаційне провадження в адміністративному судочинстві
30. Особливості виконання судових рішень в адміністративному судочинстві

ФІНАНСОВЕ ПРАВО

1. Поняття та функції фінансів. Фінансова діяльність держави.

2. Форми та методи фінансової діяльності держави. Система органів, що здійснюють фінансову діяльність.
3. Поняття й структура фінансової системи держави.
4. Фінансово–правові норми.
5. Фінансові правовідносини: зміст, особливості, види.
6. Фінансове право в системі права.
7. Предмет і метод фінансового права.
8. Суб'єкти фінансового права.
9. Система фінансового права. Джерела фінансового права. Фінансове законодавство.
10. Поняття и значення фінансового контролю.
11. Види фінансового контролю. Методи фінансового контролю.
12. Система органів фінансового контролю..
13. Поняття й види державних доходів.
14. Поняття й види державних видатків.
15. Бюджетне право в системі фінансового права.
16. Поняття бюджету та його складові частини.
17. Бюджетна система та бюджетний устрій.
18. Бюджетна класифікація: поняття значення та структура.
19. Державний бюджет України: його доходи та видатки.
20. Місцеві бюджети: види, склад доходів і видатків.
21. Поняття та принципи міжбюджетних відносин.
22. Поняття та принципи бюджетного процесу. Стадії бюджетного процесу.
23. Відповідальність за порушення бюджетного законодавства.
24. Податкова система України.
25. Обов'язкові платежі. Поняття податку. Класифікація податків та зборів..
26. Загальнодержавні збори.
27. Місцеві податки та збори.
28. Сутність, значення й функції державної позики.
29. Види державної позики. Державний борг: поняття та види.
30. Поняття та зміст банківської системи України. Правовий статус Національного банку України.

ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

1. Інформаційне право як галузь права. Загальна характеристика Закону України «Про інформацію».
2. Місце інформаційного права в системі права. Методи інформаційного права.
3. Основні види інформаційної діяльності.
4. Право на інформацію та право власності на інформацію.
5. Державна інформаційна політика як об’єкт правовідносин.
6. Поняття, ознаки та види інформаційних правовідносин.
7. Поняття та предмет інформаційного права.
8. Поняття «Інформація».

9. Функції інформаційного права. Принципи інформаційного права
10. Система інформаційного права. Джерела інформаційного права
11. Інформаційні правовідносини.
12. Суб'єкти інформаційних правовідносин. Об'єкти інформаційних правовідносин.
13. Види інформації, передбачені національним законодавством.
14. Класифікація інформаційних прав людини.
15. Захист персональних даних.
16. Забезпечення інформаційних прав людини в правоохоронній діяльності.
17. Доступ до правової інформації.
18. Доступ до екологічної інформації.
19. Захист від негативного інформаційного впливу.
20. Інформаційні права громадян - суб'єктів виборчого процесу.
21. Науково-технічна інформація. Службова таємниця. Комерційна таємниця. Професійна таємниця
22. Види правового обігу інформації.
23. Режим доступу до інформації, поняття та зміст.
24. Державна таємниця.
25. Таємниця приватного життя.
26. Обмеження інформації в інтересах слідства та судочинства.
27. Основи державної політики України у сфері забезпечення інформаційної безпеки.
28. Основні напрями державної політики з питань національної безпеки в інформаційній сфері.
29. Національний реєстр електронних інформаційних ресурсів.
31. Поняття інформаційної діяльності. Основні напрями та види інформаційної діяльності

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

Правові акти:

1. Конституція України від 28.06.1996. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/l aws/show/ 254к/96-вр.
2. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17.
3. Кодекс адміністративного судочинства від 06.07.2005 № 2747-IV (в ред. Закону України від 03.10.2017 № 2147-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/ laws/show/2747-15.
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-X. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10.
5. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17.
6. Про військово-цивільні адміністрації: Закон України від 03.02.2015 № 141-VIII. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/141-19.

7. Про громадські об’єднання: Закон України від 22.03.2012 № 4572-VI. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4572-17.
8. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19.
9. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17.
10. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996 № 393/96-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-вр.
11. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII (в ред. Закону від 13.01.2011 № 2938-VI). URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2657-12.
12. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27.02.2014 № 794-VII. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/794-18.
13. Про міжнародні договори України: Закон України від 29.06.2004 № 1906-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15
14. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр.
15. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09.04.1999 № 586-XIV. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/586-14.
16. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон України від 22.09.2011 № 3773-VI. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3773-17.
17. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 № 1697-VII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18.

Підручники та навчальні посібники:

1. Адміністративна відповідальність в Україні: навч. посіб. / за заг. ред. А.Т. Комзюка. Харків: Ун-т внутр.справ, 2001. 112 с.
2. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / В. Галунько, П. Діхтієвський, О. Кузьменко, С. Стеценко та ін. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 446 с.
3. Адміністративне право України: підручник / за заг. ред. Ю.П. Битяка. Харків: Право, 2010. 620 с.
4. Адміністративне право. Академічний курс: підручник. У двох томах. Том 1. Загальна частина / ред. кол.: В. Б. Авер'янов (голова) та ін. Київ: Юридична думка, 2004. 584 с.
5. Адміністративне право. Академічний курс: підручник. У двох томах. Том 2. Особлива частина / ред. кол.: В. Б. Авер'янов (голова) та ін. Київ: Юридична думка, 2009. 600 с.
6. Адміністративне процесуальне (судове) право України: підручник / за заг. ред. С.В. Ківалова. Одеса: Юридична література, 2007. 312 с.
7. Кормич Б.А. Інформаційне право: підручник. Харків: БУРУН і К., 2011. 334 с.
8. Куліш А.М., Кобзєва Т.А., Шапіро В.С. Інформаційне право України: навч. посіб. Суми: Сумський держ. ун-т, 2016. 108 с.
9. Орлюк О.П. Фінансове право: Академічний курс: підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2010. 808 с.

10. Фінансове право: підручник / О.О. Дмитрик, І.Є. Криницький, О.А. Лукашев та ін.; за ред. М.П. Кучерявенка, О.О. Дмитрик. Харків: Право, 2019. 416 с.

Додаткова література:

1. Авер'янов В.Б. Предмет адміністративного права: нова доктринальна оцінка. *Право України.* 2004. № 10. С. 25-30.
2. Адміністративно-правове забезпечення прав і свобод людини і громадянина: навч. посіб. / І.О. Ієрусалімова, І.О. Ієрусалімов, П.М. Павлик, Ж.В. Удовенко. Київ: Знання, 2007. 223 с.
3. Андрійко О.Ф. Стан, зміст і перспективи розвитку адміністративного права України. *Часопис Київського університету права*. 2005. № 4. С. 126-131.
4. Баранов О.А. Інформаційне право України : стан, проблеми, перспективи. Київ: Вид. дім «СофтПрес», 2005. 316 с.
5. Виконавча влада і адміністративне право / за заг. ред.. В.Б. Авер'янова. Київ: Ін Юре, 2002. 668 с.
6. Гаращук В.М. Контроль та нагляд у державному управлінні. Харків: Фоліо, 2002. 176 с.
7. Глущенко Я.Б. Сутність та особливості органів виконавчої влади як об'єкта адміністративно-правового регулювання. *Форум права*. 2011. №2. С. 173-178.
8. Гуржій Т. Метод регулювання у адміністративно-процесуальному праві. *Право України*. 2007. № 5. С. 36-39.
9. Демократичні засади державного управління та адміністративне право: монографія / Ю. С. Шемшученко, В. Б. Авер'янов, О. В. Скрипнюк та ін.; за заг. ред. В. Б. Авер'янова. Київ: Юрид. думка, 2010. 496 с.
10. Державне управління в Україні: централізація і децентралізація: монографія / В. Б. Авер'янов, І. А. Грицяк, С. Д. Дубенко та ін.; відп. ред. та кер. авт. кол. Н. Р. Нижник. Київ: Вид-во УАДУ, 1997. 487 с.
11. Державне управління: європейські стандарти, досвід та адміністративне право : наук. вид. / В. Б. Авер'янов, В. А. Дерець, М. І. Ославський та ін.; за заг. ред. В. Б. Авер'янова. Київ: Юстініан, 2007. 288 с.
12. Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики / за заг. ред. В. Б. Авер'янова. Київ: Факт, 2003. 384 с.
13. Державне управління: теорія і практика: монографія / В. Б. Авер'янов, В.В. Цвєтков, В. М. Шаповал та ін.; за ред. В.Б. Авер'янова. Київ: Юрінком Інтер, 1998. 431 с.
14. Заярний О.А. Правове забезпечення розвитку інформаційної сфери України: адміністративно-деліктний аспект: монографія. Київ: Київський нац. ун-т імені Шевченка, 2017. 700 с.
15. Коліушко І.Б. Виконавча влада та проблеми адміністративної реформи в Україні: монографія. Київ: Факт, 2002. 260 с.
16. Коломоєць Т.О. Адміністративний примус у публічному праві України: теорія, досвід та практика реалізації: монографія. Запоріжжя: Поліграф, 2004. 404 с.
17. Колпаков В. К. Адміністративна відповідальність (адміністративно-деліктне право): навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 256 с.

18. Комзюк А.Т., Бевзенко В. М., Мельник Р. С. Адміністративний процес України: навч. посіб. Київ: Прецедент, 2007. 531 с.
19. Константий О.В. Джерела адміністративного права України: монографія. Київ: Українське агентство інформації та друку „Рада", 2005. 120 с.
20. Кузьменко О.В. Щодо доцільності запровадження інституту адміністративних послуг. *Право України*. 2007. № 6. С. 15-17.
21. Лук'янець Д.М. Інститут адміністративної відповідальності: проблеми розвитку: монографія. Київ: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2001. 220 с.
22. Лук'янець Д.М. Адміністративно-деліктні відносини в Україні: теорія та практика правового регулювання: монографія. Суми: Університетська книга, 2006. 367 с.
23. Основи адміністративного судочинства та адміністративного права / за заг. ред. Р.О. Куйбіди, В.І. Шишкіна. Київ: Старий світ, 2006. 576 с.
24. Основи адміністративного судочинства та адміністративного права: навч. посіб. / за заг. ред. Р.О. Куйбіди, В.І. Шишкіна. Київ: Старий світ, 2006. 526 с.
25. Остапенко О.І. Адміністративна деліктологія: соціально-правовий феномен і проблеми розвитку. Львів: Львів. ін-т внутр. справ при Укр. академії внутр. справ, 1995. 312 с.
26. Остапенко О.І. Профілактика адміністративних правопорушень (адміністративно-правовий аспект). Львів: Львів. інститут внутр. справ, 2001. 155 с.
27. Педько Ю.С. Становлення адміністративної юстиції в Україні: монографія. Київ: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2003. 208 с.
28. Принцип верховенства права у діяльності держави та в адміністративному праві: монографія / за заг. ред. Ю. С. Шемшученка. Київ: Конус-Ю, 2008. 312 с.
29. Стефаник В. С. Судовий адміністративний процес: монографія. Харків: Консул, 2003. 464 с.
30. Тептюк Є.П. Законодавче регулювання та судовий захист права на доступ до публічної інформації в Україні: монографія. Київ: Юридична думка, 2019. 198 с.
31. Тимощук В.П. Адміністративні акти: процедура прийняття та припинення дії: монографія. Київ: Конус-Ю, 2010. 295 с.
32. Харитонова О.І. Адміністративно-правові відносини (проблеми теорії) / Одеська нац. юрид. акад. Одеса: Юридична література, 2004. 328 с.
33. Хорощак Н.В. Адміністративні стягнення за законодавством України: монографія. Київ: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2004. 172 с.
34. Цвєтков В.В. Державне управління: основні фактори ефективності (політико-правовий аспект): монографія. Харків: Право, 1996. 164 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – http://portal.rada.gov.ua/

2. Офіційне інтернет-представництво Президента України. – http://www.president.gov.ua/
3. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. – http://www.kmu.gov.ua/
4. Офіційний веб-портал органів судової влади України. – http://court.gov.ua/
5. Офіційний веб-сайт Конституційного Суду України. –http://www.ccu.gov.ua/
6. Офіційний веб-сайт Верховного Суду України. – http://www.scourt.gov.ua/
7. Офіційний веб-сайт Генеральної прокуратури України. – http://www.gp.gov.ua/
8. Офіційний веб-сайт Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. – http://www.ombudsman.kiev.ua/
9. Офіційний веб-сервер Центральної виборчої комісії. – http://www.cvk.gov.ua/
10. Офіційний веб-сайт Української асоціації районних та обласних рад. – http://uaror.org.ua/

V
Кримінальне право та кримінологія; кримінальне-виконавче право

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО ТА КРИМІНОЛОГІЯ

Питання:

1. Поняття, принципи і система кримінального права.
2. Поняття кримінальної відповідальності, її підстави і межі (початок і закінчення). Форми реалізації кримінальної відповідальності.
3. Поняття закону про кримінальну відповідальність. Його ознаки, структура та значення (функції).
4. Чинність закону про кримінальну відповідальність у часі.
5. Зворотна дія закону про кримінальну відповідальність у часі.
6. Зміст територіального принципу чинності закону про кримінальну відповідальність. Поняття території України та місця вчинення кримінального правопорушення.
7. Зміст принципу громадянства чинності закону про кримінальну відповідальність.
8. Зміст космополітичного (універсального) та реального принципів чинності закону про кримінальну відповідальність.
9. Поняття кримінального правопорушення та його визначення (формальне, матеріальне, формально-матеріальне).
10. Ознаки кримінального правопорушення (формальні, матеріальні). Відмінність кримінального правопорушення від інших правопорушень та від правомірної поведінки.
11. Малозначне діяння (ч. 2 ст. 11 КК).
12. Класифікації кримінальних правопорушень.
13. Поняття та ознаки складу кримінального правопорушення. Види складів кримінальних правопорушень. Функції складу кримінального правопорушення.
14. Поняття об’єкта кримінального правопорушення, його місце у структурі складу кримінального правопорушення та значення. Види (класифікація) об’єктів кримінального правопорушення. Факультативні ознаки об’єкта кримінального правопорушення (предмет кримінального правопорушення, потерпілий від кримінального правопорушення).
15. Поняття, ознаки і значення об’єктивної сторони кримінального правопорушення.
16. Суспільно небезпечне діяння як обов’язкова ознака об’єктивної сторони кримінального правопорушення. Ознаки суспільно небезпечного діяння. Умови кримінальної відповідальності за злочинну бездіяльність.
17. Непереборна сила, непереборний фізичний примус, психічний примус: поняття, значення для вирішення питання про кримінальну відповідальність за суспільно небезпечну дію або бездіяльність.
18. Суспільно небезпечні наслідки: поняття, види, кримінально-правове значення.
19. Причинний зв’язок між суспільно небезпечним діянням (дією чи

бездіяльністю) і суспільно небезпечними наслідками. Види причинного зв'язку у кримінальному праві.

20. Факультативні ознаки об'єктивної сторони кримінального правопорушення (місце, час, спосіб, обстановка, знаряддя, засоби вчинення кримінального правопорушення) та їх значення.
21. Поняття суб'єкта кримінального правопорушення, його ознаки та види.
22. Вік, з якого може наставати кримінальна відповідальність.
23. Поняття неосудності та її критерії. Наслідки визнання особи неосудною.
24. Поняття обмеженої осудності у кримінальному праві. Критерії обмеженої осудності.
25. Поняття і значення суб'єктивної сторони кримінального правопорушення.
26. Поняття вини у кримінальному праві, її значення та юридичні характеристики (зміст, сутність, ступінь, форми та види).
27. Форми вини у кримінальному праві, їх значення.
28. Умисел та його види. Інтелектуальні та вольові ознаки умислу. Відмежування прямого умислу від непрямого.
29. Спеціальні (інші) види умислу у кримінальному праві.
30. Необережність та її види. Інтелектуальні та вольові ознаки злочинної самовпевненості та злочинної недбалості. Відмежування злочинної самовпевненості від непрямого умислу.
31. «Випадок» (казус) як невинне заподіяння суспільно небезпечних наслідків. Відмінність випадку від злочинної недбалості.
32. Змішана (подвійна, складна) форма вини, її значення для кваліфікації кримінального правопорушення.
33. Факультативні ознаки суб'єктивної сторони кримінального правопорушення.
34. Помилка у кримінальному праві, її поняття та кримінально-правове значення.
35. Фактична помилка у кримінальному праві. Види та кримінально-правове значення фактичної помилки.
36. Юридична помилка у кримінальному праві. Види та кримінально-правове значення юридичної помилки.
37. Поняття і види стадій кримінального правопорушення.
38. Поняття та види закінченого кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення.
39. Поняття готування до кримінального правопорушення, його об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Види готування до кримінального правопорушення. Відмежування готування до кримінального правопорушення від виявлення умислу.
40. Поняття замаху на кримінальне правопорушення, його об'єктивні та суб'єктивні ознаки.
41. Види замаху на кримінальне правопорушення.
42. Кримінальна відповідальність за незакінчене кримінальне правопорушення (за готування до кримінального правопорушення і за замах на кримінальне правопорушення).
43. Добровільна відмова від вчинення кримінального правопорушення та її ознаки. Відмінність добровільної відмови від дійового каяття.

44. Поняття і ознаки співучасті у вчиненні кримінального правопорушення.
45. Види співучасників у злочині та їх визначення у КК України.
46. Форми співучасті у кримінальному праві.
47. Спеціальні питання відповідальності за співучасть.
48. Кримінальна відповідальність співучасників кримінального правопорушення.
49. Поняття і види причетності до кримінального правопорушення.
50. Множинність кримінальних правопорушень: поняття, ознаки і загальна кримінально-правова характеристика.
51. Одиничне кримінальне правопорушення як складовий елемент множинності кримінальних правопорушень. Види одиничних кримінальних правопорушень.
52. Поняття і види повторності кримінальних правопорушень. Кримінально-правове значення повторності кримінальних правопорушень.
53. Поняття і види сукупності кримінальних правопорушень. Кримінально-правове значення сукупності кримінальних правопорушень.
54. Рецидив кримінальних правопорушень та його види. Кримінально-правове значення рецидиву кримінальних правопорушень.
55. Обставини, що виключають злочинність діяння: загальна характеристика, види, кримінально-правове значення.
56. Поняття необхідної оборони. Підстави необхідної оборони та її ознаки. Перевищення меж необхідної оборони.
57. Уявна оборона. Відповідальність при уявній обороні.
58. Затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення. Ознаки правомірного затримання.
59. Поняття, підстави та ознаки крайньої необхідності.
60. Поняття і види звільнення від кримінальної відповідальності.
61. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв’язку з передачею особи на поруки.
62. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв’язку із закінченням строків давності.
63. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв’язку з примиренням винного з потерпілим.
64. Поняття кримінального покарання та його ознаки. Мета покарання.
65. Система і види покарань за кримінальним правом. Особливості призначення основних та додаткових покарань.
66. Основні покарання, їх зміст.
67. Додаткові покарання, їх зміст.
68. Загальні засади призначення покарання.
69. Обставини, які пом’якшують або обтяжують покарання, їх кримінально-правове значення.
70. Призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень та за сукупністю вироків.
71. Призначення покарання за незакінчене кримінальне правопорушення та кримінальне правопорушення, вчинений у співучасті.
72. Поняття та види звільнення від покарання та його відбування. Особливості

звільнення від покарання та його відбування за корупційні кримінальні правопорушення.

73. Звільнення від відбування покарання з випробуванням, його види.
74. Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання. Поняття та значення. Підстави та умови умовно-дострокового звільнення.
75. Звільнення від покарання на підставі Закону України про амністію або акта про помилування.
76. Поняття, ознаки та правові наслідки судимості. Види припинення судимості.
77. Примусові заходи медичного характеру та примусове лікування. Види примусових заходів медичного характеру.
78. Спеціальна конфіскація в кримінальному праві. Відмінність спеціальної конфіскації та конфіскації майна.
79. Застосування щодо юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та звільнення від них. Види заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб.
80. Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх.
81. Поняття та види кримінально-правої кваліфікації. Кваліфікація кримінальних правопорушень (поняття, види, етапи (стадії).
82. Державна зрада (ст. 111 КК). Поняття і форми державної зради. Спеціальні умови звільнення від кримінальної відповідальності за державну зраду. Розмежування державної зради, шпигунства і диверсії.
83. Кваліфіковані види умисного вбивства (ч. 2 ст. 115 КК). Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак.
84. Умисне вбивство при пом'якшуючих обставинах (ст. ст. 116–118 КК). Характеристика об'єктивних і суб'єктивних ознак складів кримінальних правопорушень.
85. Доведення до самогубства (ст. 120 КК). Характеристика об'єктивних і суб'єктивних ознак складу кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.
86. Умисне тяжке тілесне ушкодження (ст. 121 КК). Поняття тілесного ушкодження. Характеристика об'єктивних і суб'єктивних ознак складу кримінального правопорушення. Відмінність тяжкого тілесного ушкодження, що спричинило смерть потерпілого від умисного вбивства і вбивства через необережність.
87. Умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження (ст. 122 КК). Характеристика об'єктивних і суб'єктивних ознак складу кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.
88. Умисне легке тілесне ушкодження, його поняття та види. Відмінність легкого тілесного ушкодження від побоїв та мордування.
89. Залишення в небезпеці (ст. 135 КК). Характеристика об'єктивних і суб'єктивних ознак складу кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Розмежування складів залишення в небезпеці та ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані.
90. Незаконне позбавлення волі або викрадення людини (ст. 146 КК). Відмінність незаконного позбавлення волі або викрадення людини від

захоплення заручників

91. Торгівля людьми (ст. 149 КК). Характеристика об’єктивних і суб’єктивних ознак складу кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.
92. Зґвалтування (ст. 152 КК). Характеристика об’єктивних і суб’єктивних ознак складу кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування зґвалтування від суміжних складів кримінальних правопорушень.
93. Порушення недоторканості житла (ст. 162 КК). Характеристика об’єктивних і суб’єктивних ознак складу кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.
94. Грубе порушення законодавства про працю (ст. 172 КК). Характеристика об’єктивних і суб’єктивних ознак складу кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.
95. Порушення авторського права і суміжних прав (ст. 176 КК). Характеристика об’єктивних і суб’єктивних ознак складу кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.
96. Крадіжка (ст. 185 КК). Характеристика об’єктивних і суб’єктивних ознак складу кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Відмінність крадіжки від грабежу.
97. Грабіж (ст. 186 КК). Характеристика об’єктивних і суб’єктивних ознак складу кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Відмінність насильницького грабежу від розбою.
98. Розбій (ст. 187 КК). Характеристика об’єктивних і суб’єктивних ознак складу кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Відмінність розбою від вимагання.
99. Вимагання (ст. 189 КК). Характеристика об’єктивних і суб’єктивних ознак складу кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Відмінність вимагання від розбою та від насильницького грабежу. Відмінність вимагання від протидії законній господарській діяльності.
100. Шахрайство (ст. 190 КК). Характеристика об’єктивних і суб’єктивних ознак складу кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Відмінність шахрайства від крадіжки та від заподіяння майнової шкоди шляхом обману чи зловживання довірою.
101. Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем (ст. 191 КК). Характеристика об’єктивних і суб’єктивних ознак складу кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Відмінність від інших кримінальних правопорушень проти власності.
102. Знищення або пошкодження чужого майна (ст. ст. 194, 196 КК). Характеристика об’єктивних і суб’єктивних ознак складів кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.
103. Зловживання владою або службовим становищем (ст. 364 КК). Характеристика об’єктивних і суб’єктивних ознак складу кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.
104. Перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу (ст. 365 КК). Характеристика об’єктивних і

суб’єктивних ознак складу кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Відмінність від зловживання владою, службовим становищем або повноваженнями.

105. Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою (ст. 368 КК). Характеристика об’єктивних і суб’єктивних ознак складів кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.
106. Виготовлення, зберігання, придбання, перевезення, пересилання, ввезення в Україну з метою використання при продажу товарів, збуту або збут підроблених грошей, державних цінних паперів, білетів державної лотереї, марок акцизного податку чи голографічних захисних елементів (ст. 199 КК). Характеристика об’єктивних і суб’єктивних ознак складу кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.
107. Контрабанда (ст. 201 КК). Характеристика об’єктивних і суб’єктивних ознак складу кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.
108. Легалізація (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом (ст. 209 КК). Характеристика об’єктивних і суб’єктивних ознак складу кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.
109. Ухилення від сплати податків, зборів (обов’язкових платежів) (ст. 212 КК) та ухилення від сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування (ст. 212-1 КК). Характеристика об’єктивних і суб’єктивних ознак складу кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.
110. Створення злочинної організації (ст. 255 КК). Характеристика об’єктивних і суб’єктивних ознак складу кримінального правопорушення.
111. Бандитизм (ст. 257 КК). Характеристика об’єктивних і суб’єктивних ознак складу кримінального правопорушення.
112. Терористичний акт (ст. 258 КК). Характеристика об’єктивних і суб’єктивних ознак складу кримінального правопорушення. Його відмінність від суміжних кримінальних правопорушень.
113. Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами (ст. 263 КК). Характеристика об’єктивних і суб’єктивних ознак складу кримінального правопорушення. Підстави звільнення від кримінальної відповідальності за цей кримінальне правопорушення.
114. Порушення вимог законодавства про охорону праці. (ст. 271 КК). Характеристика об’єктивних і суб’єктивних ознак складу кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.
115. Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами (ст. 286 КК). Характеристика об’єктивних і суб’єктивних ознак складу кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.
116. Незаконне заволодіння транспортним засобом (ст. 289 КК). Характеристика об’єктивних і суб’єктивних ознак складу кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.
117. Масові заворушення (ст. 294 КК). Характеристика об’єктивних і

суб'єктивних ознак складу кримінального правопорушення.

118. Хуліганство (ст. 296 КК). Характеристика об'єктивних і суб'єктивних ознак складу кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.
119. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів (ст. 307 КК). Характеристика об'єктивних і суб'єктивних ознак складу кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Підстави звільнення від кримінальної відповідальності.
120. Погроза або насильство щодо працівника правоохоронного органу (ст. 345 КК). Характеристика об'єктивних і суб'єктивних ознак складу кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.
121. Підроблення документів, печаток, штампів та бланків, збут чи використання підроблених документів, печаток, штампів (ст. 358 КК). Характеристика об'єктивних і суб'єктивних ознак складу кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.
122. Завідомо незаконні затримання, привід, домашній арешт або тримання під вартою (ст. 371 КК). Характеристика об'єктивних і суб'єктивних ознак складу кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.
123. Порушення права на захист (ст. 374 КК). Характеристика об'єктивних і суб'єктивних ознак складу кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.
124. Завідомо неправдиве повідомлення про вчинення кримінального правопорушення (ст. 383 КК). Кваліфікуючі ознаки.
125. Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.
126. Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти встановленого порядку несення військової служби (військових кримінальних правопорушень).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

Правові акти:

1. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14.

Підручники на навчальні посібники:

1. Дудоров О. О., Хавронюк М. І. Кримінальне право: навч. посіб. Київ: Ваіте, 2014. 944 с.
2. Кримінальне право України. (Особлива частина): підручник / А.В. Байлов, О.А. Васильєв, О.О. Житний та ін., за заг. ред. О.М. Литвинова; наук. ред. серії О.М. Бандурка. Харків : Вид-во ХНУВС, 2011. 572 с.
3. Кримінальне право України. Загальна частина: навч. посіб. / В.М. Трубников, М.В. Даньшин, О.О. Житний та ін.; за заг. ред. В.М. Трубникова. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. 444 с.
4. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник / Ю.В. Александров,

О.О. Дудоров, В.А. Клименко, М.І. Мельник та ін.; за ред. М.І. Мельника, В.А. Клименка. 3-тє вид., переробл. та допов. Київ: Атіка, 2009. 408 с.
5. Кримінальне право України. Особлива частина: підручник / за ред. М.І. Мельника, В.А. Клименка. 3-тє вид. Київ: Атіка, 2009. 744 с.
6. Кримінальне право України: Загальна частина: підручник / за ред. В.Я. Тація, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна. Харків: Право, 2015. 528 с.
7. Кримінальне право України: Особлива частина: підручник / Ю.В. Баулін, В.І. Борисов, В.І. Тютюгін та ін., за ред. В.В. Сташиса, В.Я. Тація. 4-те вид., переробл. і допов. Харків: Право, 2010. 608 с.
8. Кримінальне право. Загальна частина: підручник / за ред. А.С. Беніцького, В.С. Гуславського, О.О. Дудорова, Б.Г. Розовського. Київ: Істина, 2011. 1112 с.
9. Кримінальний кодекс України: наук.-практ. коментар: у 2-х т. Том 1. Загальна частина / за заг. ред. В.Я. Тація, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна. Харків: Право, 2013. 376 с.
10. Кримінальний кодекс України: наук.-практ. коментар: у 2-х т. Том 2. Особлива частина / за заг. ред. В.Я. Тація, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна. Харків: Право, 2013. 1040 с.

Додаткова література:

1. Баулін Ю. В. Звільнення від кримінальної відповідальності: монографія. Київ: Атіка, 2004. 296 с.
2. Вереша Р. В. Суб'єктивні елементи підстави кримінальної відповідальності: підручник. Київ: Атіка, 2006. 740 с.
3. Брич Л. П. Теорія розмежування складів злочинів: монографія. Львів: Львівський держ. ун-т внутр. справ, 2013. 712 с.
4. Газдайка-Василишин І.Б. Некорисливі злочини проти власності: монографія. Львів: Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2012. 212 с.
5. Голіна В.В. Судимість: монографія. Харків: Харків юридичний, 2006. 384 с.
6. Грищук В. К., Пасєка О. Ф. Кримінальна відповідальність юридичних осіб: порівняльно-правове дослідження: монографія. Львів: Львівський держ. ун-т внутр. справ, 2013. 248 с.
7. Гуторова Н. О. Кримінально-правова охорона державних фінансів України: монографія. Харків: Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2001. 384 с.
8. Дудоров О.О. Злочини у сфері господарської діяльності: кримінально-правова характеристика: монографія. Київ: Юридична практика, 2003. 924 с.
9. Ємельянов В.П. Кваліфікація злочинів проти власності: навч. посіб. Харків: Рубікон, 1996. 112 с.
10. Житний О.О. Кримінальне право України в міжнародному вимірі (порівняльно-правовий аналіз): монографія. Харків: Одіссей, 2013. 376 с.
11. Житний О.О., Ральченко І.М. Кримінальна відповідальність за злочини проти осіб та установ, що мають міжнародний захист (національно-правовий вимір): монографія. Харків: ТОВ «В деле», 2017. 256 с.
12. Зайцев О.В. Обмежена осудність у кримінальному праві України: монографія. Харків: Майдан, 2007. 240 с.

13. Зінченко І.О. Кримінально-правова охорона виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина. Аналіз законодавства і судової практики: монографія. Харків: СПД ФО Вапнярчук Н.М., 2007. 320 с.
14. Коржанський М.Й. Кваліфікація злочинів: навч. посіб. Київ: Атіка, 2007. 592 с.
15. Данилевський А.О., Болдарь Г.Є. Кримінальна відповідальність за вчинення злочинів проти життя та здоров'я особи: проблеми кваліфікації та відмежування від суміжних складів злочинів: наук.-практ. пос. Луганськ: РВВ ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2011. 152 с.
16. Лень В. В. Осудність у кримінальному праві і законодавстві: монографія / В.В. Лень; передм. д.ю.н., проф. Ю. М. Антоняна. Дніпропетровськ: Дніпроп. держ. ун-т внутр справ; Ліра ЛТД, 2008. 180 с.
17. Матвійчук В. К. Кримінально-правова охорона навколишнього природного середовища : монографія. Київ: Азимут-Україна, 2005.
18. Мисливий В.А. Злочини проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту. Дніпропетровськ: Юрид. акад. МВС України, 2004.
19. Мохончук С.М. Злочини проти миру та безпеки людства: генезис, еволюція, сучасна регламентація у кримінальному праві та законі: монографія. Харків: Право, 2013.
20. Музика А.А. Відповідальність за злочини у сфері обігу наркотичних засобів. К., 1998.
21. Наден О. В. Теоретичні основи кримінально-правового регулювання в Україні: монографія. Харків: Право, 2012. 266 с.
22. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України: у 2 т. Т. 1. / за заг. ред. П.П. Андрушка, В.Г. Гончаренка, Є.В. Фесенка. 3-тє вид., перероб. та доп. Київ: Алерта; КНТ; Центр учбової літератури, 2009. 964 с.
23. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України від 5 квітня 2001 року / за ред. М.І. Мельника, М.І. Хавронюка. Київ: Каннон, А. С. К., 2012. 1104 с.
24. Орловська Н. Про модель кримінально-правового впливу на юридичну особу в Україні. *Юридичний вісник*. 2014. № 2. С. 125-130.
25. Осадчий В. І. Кримінально-правовий захист правоохоронної діяльності: монографія. Київ: Атіка, 2004. 336 с.
26. Правові позиції Верховного суду України та Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ щодо застосування законодавства у справах кримінальної юрисдикції / упоряд. Н. О. Гуторова, О. О. Житний. Харків: Одіссей, 2013. 512 с.
27. Павликівський В. І. Кримінально-правове забезпечення свободи слова та професійної діяльності журналістів в Україні: монографія. Харків: Панов, 2016. 488 с.
28. Савченко А. В., Кришевич О. В. Злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням професійних послуг: Науково-практичний коментар до розділу XVII Особливої частини Кримінального кодексу України / за ред. В.І. Шакуна. Київ: Алерта, 2012.
29. Тацій В. Я. Об'єкт і предмет злочину в кримінальному праві: монографія.

Харків: Право, 2016. 256 с.
30. Тютюгін В.І., Гродецький Ю.В., Гізимчук С.В. Злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг: навч.-практ. посіб; за ред. В.Я. Тація, В.І. Тютюгіна. Харків: Право, 2014. 232 с.
31. Фесенко Є. В. Злочини проти здоров'я населення та системи заходів з його охорони: монографія. Київ: Атіка, 2004. 280 с.
32. Фріс П. Л. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник. Київ: Атіка, 2009. 512 с.
33. Військові злочини: Коментар законодавства / М.І. Хавронюк, С.І. Дячук, М.І Мельник; відп. ред.: М.Д. Дрига, В.І. Кравченко. Київ: А.С.К., 2003.
34. Харченко В.Б. Кримінально-правова охорона прав на результати творчої діяльності та засоби індивідуалізації в Україні: монографія. Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2011. 480 с.
35. Храмцов О. М. Кримінально-правове та кримінологічне забезпечення охорони особи від насильства: монографія. Х.арків: НікаНова, 2015. 472 с.
36. Шаблистий В. В. Безпековий вимір кримінального права України: людиноцентристське дослідження: монографія. Дніпропетровськ: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, Ліра ЛТД, 2015. 420 с.
37. Юзікова Н. С. Злочинність неповнолітніх: особливості, сучасні тенденції та заходи запобігання і протидії їй: монографія. Дніпро: Біла К. О., 2016. 510 с.
38. Яценко С. С. Основні питання загальної частини кримінального права іноземних держав: навч. посіб. Київ: Дакор, 2013. 168 с.

КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО

Питання:

1. Поняття кримінально-виконавчого права, його предмет та метод, зв'язок з іншими галузями права.
2. Наука кримінально-виконавчого права.
3. Кримінально-виконавче законодавство, його мета та завдання та принципи
4. Місце органів, що виконують покарання, в системі органів, які здійснюють протидію злочинності.
5. Поняття виконання та відбування покарання.
6. Поняття виправлення і ресоціалізації засуджених та їх основні засоби.
7. Правовий статус засуджених.
8. Органи та установи виконання покарання.
9. Поняття, завдання та зміст пробації.
10. Міжнародні стандарти поводження із засудженими.
11. Виконання покарання у виді штрафу.
12. Виконання покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю.
13. Виконання покарання у виді громадських робіт.
14. Виконання покарання у виді виправних робіт.
15. Виконання покарання у виді конфіскації майна.

16. Виконання покарання у виді арешту.
17. Виконання покарання у виді обмеження волі.
18. Виконання покарання у виді службових обмежень для військовослужбовців.
19. Виконання покарання у виді тримання військовослужбовців у дисциплінарному батальйоні.
20. Виконання покарання к виді позбавлення волі.
21. Поняття режиму виконання та відбування покарання та основні його вимоги.
22. Підстави та порядок застосування заходів фізичного впливу, спеціальних засобі та зброї в установах по виконанню покарань.
23. Права та обов'язки засуджених до позбавлення волі.
24. Заходи заохочення до осіб, засуджених до позбавлення волі, порядок їх застосування.
25. Заходи стягнення до осіб, засуджених до позбавлення волі, порядок їх застосування.
26. Поняття та ознаки злісного порушника встановленого порядку відбування покарання.
27. Виконання покарання у виді довічного позбавлення волі.
28. Види звільнення засуджених від відбування покарання.
29. Допомога особам, які звільнені від відбування покарання.
30. Адміністративний нагляд за особами, звільненими від відбування покарання.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

Правові акти:

1. Кримінально-виконавчий кодекс України від 11.07.2003 № 1129-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1129-15.

Підручники на навчальні посібники:

1. Автухов К. А., Ткачова О. В., Яковець І. С. Організаційно-правові засади діяльності державної пенітенціарної служби України в установах виконання покарань: навч. посіб. / за ред. А.Х. Степанюка. Харків: Право, 2013. 159 с.
2. Автухов К. А., Ткачова О. В., Яковець І. С. Особливості діяльності окремих підрозділів кримінально-виконавчої системи: навч. посіб. / за ред. А.Х. Степанюка. Харків: Право, 2012. 152 с.
3. Беца О.В., Панасюк М.П., Шкадюк В.В. Впровадження альтернативних видів покарань в Україні: посіб. / ред. О.В. Беца. Київ: МП Леся, 2003. 116 с.
4. Денисова Т.А., Мінаєв М.М. Кримінально-виконавче законодавство України у схемах: навч. посібник для студентів юридичних вузів та факультетів / за ред. Т.А.Денисової. Запоріжжя: ГУ „ЗІДМУ", 2004. 352 с.
5. Кримінально-виконавче право України: підручник. У 2-х томах. Том 1 / за заг. ред. Є. Ю. Бараша. Київ: НАВС; ФОП Кандиба Т.П., 2018. 364 с.
6. Кримінально-виконавче право України: підручник. У 2-х томах. Том 2 / за заг. ред. Є. Ю. Бараша. Київ: Нац. акад. внутр. справ; ФОП Кандиба Т.П., 2018. 622 с.
7. Кримінально-виконавче право України: підручник / за ред.: В. Голіна, А.Степанюк. Харків: Право, 2011. 328 с.

8. Організація роботи персоналу Державної кримінально-виконавчої служби України з підготовки засуджених до звільнення: наук.-практ. посіб. / В. І. Борисов, А. В. Байлов, В. С. Батиргареєва та ін. Харків: ХНУВС, 2010. 332 с.
9. Романов М. В. Звільнення від відбування покарання: навч. посіб. Харків: НУЮАУ, 2012. 90 с.
10. Фурса С. Я., Щербак С.В. Виконавче провадження в Україні: навч. посіб. Київ: Атіка, 2002. 480 с.

Додаткова література:

1. Бараш Є. Ю. Управління державною кримінально-виконавчою службою України: адміністративно-правове дослідження: монографія. Харків: НікаНова, 2012. 458 с.
2. Богатирьов І. Г., Халимон С.І. Кримінально-виконавча інспекція як суб'єкт запобігання злочинам: монографія. Харків: Харків юридичний, 2009. 320 с.
3. Богатирьов І.Г., Халімон С. І. Виправні роботи як вид покарань: кримінальні, кримінологічні та кримінально-виконавчі проблеми: монографія. Київ: МП Леся, 2002. 139 с.
4. Богатирьов І.Г. Теорія і практика виконання кримінально-виконавчою інспекцією покарань, не пов'язаних з позбавленням волі: монографія. Київ: Атіка, 2005. 312 с.
5. Богатирьов І., Селезньов М. Виправні роботи – як альтернатива позбавленню волі: монографія. Бровари: ПФПА, 2010. 190 с.
6. Богатирьов І. Г. Українська пенітенціарна наука: монографія. Харків: Харків юридичний, 2008. 318 с.
7. Гарбовський Л. А. Конфіскація майна у кримінальному судочинстві України: сучасний стан та проблеми вдосконалення законодавства: монографія. Ірпінь: Національний університет ДПС України, 2010. 178 с.
8. Гура Р. М. Виконання покарань у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю: монографія. Харків: СПД ФО Вапнярчук Н. М., 2005. 144 с.
9. Денисова Т. А. Покарання: кримінально-правовий, кримінологічний та кримінально-виконавчий аналіз: монографія. Запоріжжя: КПУ, 2007. 340 с.
10. Засоби виправлення і ресоціалізації засуджених до позбавлення волі: монографія / за заг. ред. А. Х. Степанюка. Харків: Кроссроуд, 2011. 323 с.
11. Колб О.Г. Організація індивідуального запобігання злочинам у кримінально-виконавчій установі: монографія. Луцьк: Вежа, 2007. 513 с.
12. Кримінально-виконавчий кодекс України: наук.-практ. комент. (станом на 01.11.2011 р.) / за заг. ред. В.В. Коваленка, А.Х. Степанюак. Київ: Атіка, 2012. 492 с.
13. Максимова Н. Ю. Соціально-психологічні аспекти проблеми гуманізації судочинства та кримінально-виконавчої системи. Київ: ЗАТ «Віпол», 2005. 100 с.
14. Морозов О.М, Морозова Т.Р. Агресивні засуджені: монографія. Київ: МП Леся, 2000. 204 с.
15. Назимко Є. С. Кримінально-правове, кримінологічне та кримінально-

виконавче забезпечення депеналізації в України: монографія. Донецьк: ДЮІ ЛДУВС ім Е. О. Дідоренка, 2011. 277 с.
16. Пєтков В.П. Управління виховно-виправним процесом і злочинність (історія та сучасність): монографія. Кіровоград: КірЮІ НУВС, 2005. 796 с.
17. Права людини і професійні стандарти для працівників пенітенціарної системи в документах міжнародних організацій. Київ: Сфера, 2002. 293 с.
18. Проблеми забезпечення прав засуджених у кримінально-виконавчій системі України / за заг. ред. Є. Ю. Захарова. Харків: Права людини, 2009. 368 с.
19. Пташинський О. Б. Пенітенціарна система України. Київ, 2004. 204 с.
20. Романов М. В. Дисциплінарна відповідальність засуджених до позбавлення волі. Харків: Фоліо, 2004. 160 с.
21. Степанюк А. Х., Яковець І.С. Втілення міжнародних стандартів у практику діяльності кримінально-виконавчої системи України: монографія. Харків: Кросроуд, 2007. 183 с.
22. Степанюк А.Х., Яковець І.С Втілення міжнародних стандартів у практику діяльності кримінально-виконавчої системи України: монографія. Харків: Кроссроуд, 2007. 184 с.
23. Трубников В.М., Чоботарьова Ю.А. Правовий статус засуджених до позбавлення волі: монографія. Харків, ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2006 372 с.
24. Черненок М. П. Виконання майнових покарань. Харків: Видавець СПД ФО Вапнярчук Н.М., 2006. 176 с.
25. Шиян Д. С. Застосування позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю при звільненні засудженого від покарання та його відбування. *Право і суспільство*. 2011. № 1. С. 211–216.
26. Шостко О.Ю Конфіскація майна як ефективна стратегія протидії найбільш небезпечним злочинам. *Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика)*. 2007. Вип. 16. С. 220-230.
27. Яковець І. С. Первинна класифікація засуджених до позбавлення волі та їх розподіл в установі виконання покарання: монографія. Харків: Кроссроуд, 2006. 208 с.
28. Яковець І. С. Умовно-дострокове звільнення та заміна невідбутої частини покарання більш м’яким: монографія. Харків: Вид-во PRI, 2012. 212 с.
29. Яковець І. С. Теоретичні та прикладні засади оптимізації процесу виконання кримінальних покарань: монографія. Харків: Право, 2013. 392 с.

КРИМІНОЛОГІЯ

1. Поняття, ознаки кримінології як самостійної науки.
2. Історичні етапи розвитку кримінологічної науки.
3. Сучасний стан зарубіжної кримінології.
4. Предмет кримінологічної науки.
5. Місце кримінології в системі правових наук.
6. Зв’язок кримінології з суспільними науками.
7. Кримінологія і кримінальне право: зв’язки і відмінності.
8. Система кримінологічної науки.

9. Функції кримінології.
2. Біопсихологічний напрямок в кримінології.
3. Соціологічний напрямок в кримінології.
4. Методологія і методика кримінологічної науки.
5. Загальна характеристика і класифікація методів кримінологічних досліджень.
6. Загальні і спеціальні методи кримінологічних досліджень.
7. Злочинність: поняття, ознаки і визначення.
8. Кількісні показники злочинності.
9. Якісні показники злочинності.
10. Коефіцієнти злочинності, порядок визначення і значення.
11. Структура злочинності.
12. Ціна та географія злочинності.
13. Динаміка злочинності. Обставини, які на неї впливають та методи обчислення.
14. Поняття латентної злочинності і її види, способи виявлення.
15. Загальна характеристика сучасної злочинності в Україні (основні риси та тенденції).
16. Кримінологічна класифікація детермінант злочинності.
17. Поняття та характеристика причин окремого кримінального правопорушення.
18. Обставини несприятливого морального формування особи, як джерело індивідуальної кримінально-протиправної поведінки.
19. Конкретна життєва ситуація та її місце в механізмі конкретного кримінального правопорушення. Види ситуацій.
20. Мотивація кримінальних правопорушень: поняття та види.
21. Поняття особистості злочинця та співвідношення з суміжними поняттями
22. Структура особи злочинця.
23. Співвідношення соціального і біологічного в структурі особи злочинця.
24. Типологія злочинців.
25. Жертва кримінального правопорушення та її значення в механізмі вчинення кримінального правопорушення.
26. Види віктимної поведінки.
27. Прогнозування злочинності: поняття, способи, значення.
28. Прогнозування окремого кримінального правопорушення: поняття, способи, значення.
29. Поняття та цілі запобігання злочинності.
30. Суб’єкти запобіжної діяльності: поняття, види, повноваження.
31. Види кримінологічного планування.
32. Кримінологічна характеристика та запобігання насильницькій злочинності.
33. Кримінологічна характеристика та запобігання загальнокримінальній корисливій злочинності.
34. Кримінологічна характеристика та запобігання професійній злочинності.
35. Кримінологічна характеристика та запобігання організованій злочинності.
36. Кримінологічна характеристика та запобігання рецидивній злочинності.

37. Кримінологічна характеристика та запобігання злочинності неповнолітніх.
38. Кримінологічна характеристика і запобігання корупційній злочинності.
39. Кримінологічна характеристика і запобігання жіночій злочинності.
40. Кримінологічна характеристика та запобігання наркозлочинності.
41. Кримінологічна характеристика і запобігання необережній злочинності.
42. Фонові для злочинності явища: поняття, види, запобігання.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

Правові акти:

1. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України від 28.11.2002 № 249-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1702-18.
2. Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними: Закон України від 15.02.1995 № 62/95-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/62/95-вр.
3. Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі: Закон України від 01.12.1994 № 264/94-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/264/94-вр.
4. Про забезпечення осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві: Закон України від 23.12.1993 № 3782-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3782-12.
5. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю: Закон України від 30.06.1993 № 3341-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3341-12.
6. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18.

Підручники на навчальні посібники:

1. Віктимологія: навч. посіб. / В.В. Голіна, Б.М. Головкін, М.Ю. Валуйська та ін. за ред. В.В. Голіни і Б.М. Головкіна. Харків: Право, 2017.
2. Кримінологія. Академічний курс / за заг. ред. О.М. Литвинова. Київ: Кондор, 2018. 588 с.
3. Кримінологія: підручник / В. В. Голіна, Б. М. Головкін, М. Ю. Валуйська та ін. Харків: Право, 2014. 440 с.
4. Кримінологія: підручник / за заг. ред. Л. С. Сміяна, Ю. В. Нікітіна. Київ: Національна академія управління, 2010. 496 с.
5. Кримінологія: підручник / за заг. ред. Ю.В. Нікітіна, С.Ф. Денисова, Є.Л. Стрельцова. Харків: Право, 2018. 416 с.
6. Кримінологія: підручник для студентів вищ. навч. закладів / О.М.Джужа, Я.Ю. Кондратьєв, О.Г. Кулик, П.П. Михайленко та ін.; за заг. ред. О.М.Джужи. Київ: Юрінком Інтер, 2002. 416 с.
7. Основи протидії кіберзлочинності: навч. посіб. / В.А. Кудінов, В.М. Смаглюк,

В.В. Хахановський, Київ: НАВС, 2013. 102 с.
8. Поклад В.І. Методологія і методика вивчення латентної злочинності: навч. посіб. Луганськ: РВВ ЛДУВС, 2007. 47 с.

Додаткова література:

1. Бандурка А.М. Литвинов О.М. Стратегія і тактика протидії злочинності: монографія. Харків: Золота миля, 2012. 287 с.
2. Бандурка О. М., Литвинов О. М. Протидія злочинності та профілактика злочинів: монографія. Харків: ХНУВС, 2011. 308 с.
3. Бандурка І.О. Захист дитинства в Україні: кримінально-праові та кримінологічні засади: монографія. Харків: Золота миля, 2017. 432 с.
4. Бандурка О.М. Злочинність в Україні: економіко-кримінологічний аналіз: монографія. Харків: Золота миля, 2013. 264 с.
5. Бандурка О.М. Протидія злочинності та профілактика злочинів: монографія. Харків: ХНУВС, 2011. 308 с.
6. Бандурка О.М. Психофізіологічні проблеми наркотизації населення: монографія. Харків: ХНУВС, 2005. 130 с.
7. Батиргарєєва В.С. Рецидивна злочинність в Україні: соціально-правові та кримінологічні проблеми: монографія. Харків: Право, 2009. 576 с.
8. Безчастний В.М. Кримінологічне забезпечення протидії злочинності в Україні: монографія. Харків: В справі, 2017. 358 с.
9. Блага А.Б. Насильство в сім'ї (кримінологічний аналіз і запобігання): монографія. Харків: ФО-П Макаренко, 2014. 360 с.
10. Блажівський Є.М. Моніторінг протидії злочинності в Україні: монографія. Харків: Золота миля, 2013. 370 с.
11. Богатирьов І.Г., Ларченко М.О. Кримінологічні засади запобігання статевим злочинам: монографія. Ніжин: Видавець ПП Лисенко М. М., 2010. 219 с.
12. Бойко А.М. Детермінація економічної злочинності в Україні в умовах переходу до ринкової економіки (теоретико-кримінологічне дослідження): монографія. Львів: Видавн. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2008. 380 с.
13. Бусол О.Ю. Протидія корупційній злочинності в Україні у сучасний період: монографія. Київ: Ін Юре, 2014. 564 с.
14. Гладкова Є. О. Стратегія й тактика протидії наркозлочинності в Україні: монографія. Харків: Діса плюс, 2019. 464 с.
15. Головкін Б.М. Кримінологічні проблеми умисних вбивств і тяжких тілесних ушкоджень, що вчиняються у сімейно-побутовій сфері: монографія. Харків: Нове слово, 2004. 252 с.
16. Даньшин І.Н. Усталені форми злочинності (кримінологічний нарис). Харків: Акта, 2002. 110 с.
17. Денисов С.Ф. Детермінанти злочинності і моделі кримінологічної превенції злочинів молоді: монографія. Запоріжжя: Вид-во КПУ, 2010. 396 с.
18. Державне програмування і регіональне планування заходів запобігання злочинності в Україні: монографія / В.В. Голіна, С.Ю. Лукашевич, М.Г. Колодяжний; за заг. ред. В.В. Голіни. Харків: Право, 2012. 304 с.
19. Закалюк А.П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика: у 3-х

книгах. Кн. 1: Теоретичні засади та історія української кримінологічної науки. Київ: Ін Юре, 2007. 424 с.
20. Закалюк А.П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика: у 3-х книгах. Кн. 2: Кримінологічна характеристика та запобігання вчиненню окремих видів злочинів. Київ: Ін Юре, 2007. 712 с.
21. Закалюк А.П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика: у 3-х книгах. Кн. 3: Практична кримінологія. Київ: Ін Юре, 2008. 320 с.
22. Ігнатов О.М. Протидія загальнокримінальній насильницькій злочинності в Україні: монографія. Харків: Диса Плюс, 2013. 212 с.
23. Ігнатов О.М. Протидія загальнокримінальній насильницькій злочинності в Україні: монографія. Харків: Диса Плюс, 2013. 650 с.
24. Йосипів А.О. Детермінація насильницької злочинності та протидія їй органами внутрішніх справ: монографія. Львів: ЛДУВС, 2011. 224 с.
25. Кальман О.Г. Стан і головні напрямки попередження економічної злочинності в Україні: теоретичні та прикладні проблеми: монографія Харків: Гімназія, 2003. 352 с.
26. Корупційна злочинність: витоки, сучасний стан, стратегія протидії: кол. монографія / за заг. ред. Т.В. Корнякової. Дніпро: Ліра, 2017. 274 с.
27. Кравцова М.О. Литвинов О.М. Запобігання кіберзлочинності в Україні: монографія. Харків: Панов, 2016. 212 с.
28. Кримінологічна харатеристика злочинів проти життя та здоров'я особи, що вчиняються неповнолітніми: монографія / за заг. ред. В.В. Голіни. Харків: Кроссроуд, 2007. 156 с.
29. Кримінологічні засади боротьби зі злочинами, що вчиняються в установах виконання покарань України (пенітенціарна кримінологія): посібник / за заг. ред. О.М. Джужи. Київ: НАВС, 2013. 620 с.
30. Кулик О.Г. Злочинність в Україні: тенденції, закономірності, методи пізнання: монографія. Київ: Юринком Інтер, 2011. 287 с.
31. Левченко А. М., Литвинов О.М. Протидія впливу кримінальної субкультури на формування протиправної поведінки засуджених до позбавлення волі: монографія. Харків: ФОП Панов, 2016. 220 с.
32. Литвак О.М. Держава і злочинність: монографія. Київ: Атіка, 2004. 304 с.
33. Литвинов О.М., Орлов Ю.В. Нариси з кримінології постмодерну. Харків: Право, 2019. 278 с.
34. Литвинов О.М. Соціально-правовий механізм протидії злочинності в Україні: монографія. Харків: Вид-во ХНУВС, 2008. 446 с.
35. Лукаш А.С. Згвалтування: кримінологічна характеристика, детермінація та попередження: монографія. Харків: Право, 2008. 256 с.
36. Машлякевич Д.С. Стратегії запобігання і протидії корупції в Україні: монографія. Харків: В деле, 2016. 260 с.
37. Мельник М.І. Корупція: сутність, поняття, заходи протидії: монографія. Київ: Атіка, 2001. 304 с.
38. Мозоль С.А. Кримінологічна безпека в Україні: монографія. Харків: Константа, 2018. 482 с.
39. Назаренко Д.О. Кримінологічний аналіз та протидія фоновим для злочинності

явищам: монографія. Харків: Золота миля, 2013. 458 с.
40. Оболенцев В.Ф. Латентна злочинність: проблеми теорії та практики попередження. Харків: Вид. СПД ФО Вапнярчук Н.М. 2005. 128 с.
41. Орлов Ю.В. Кримінологічна експертиза нормативно-правових актів і їх проектів: науково-методичне забезпечення: монографія. Сімферополь: Кримнавчпеддержвидав, 2010. 266 с.
42. Орлов Ю.В. Політико-кримінологічна теорія протидії злочинності: монографія. Харків: Діса полюс, 2016. 656 с.
43. Потерпілий від злочину (міждисциплінарне правове дослідження): монографія / за заг. ред. Ю.В. Бауліна, В.І. Борисова. Харків: Кроссроуд, 2008. 364 с.
44. Пузиревський Є. Б. Запобігання військовим злочинам: монографія. Харків: Золота миля, 2011. 176 с.
45. Романюк Б.В., Бусол О.Ю. Законодавство України та зарубіжних країн щодо протидії корупції. Міжнародний досвід боротьби з корупцією: монографія. Київ: Поліграф-Сервіс, 2010. 627 с.
46. Савченко А.В. Мотив і мотивація злочину: монографія. Київ: Атіка, 2002. 144 с.
47. Степанченко О.О. Протидія етнорелігійному тероризму: монографія. Харків: Константа, 2018. 492 с.
48. Ступник Я.В., Литвинов О.М. Кримінологічний аналіз механізму протидії наркозлочинності: монографія. Харків: НікаНова, 2012. 194 с.
49. Тимошенко В.А. Наркобіснес: національна та міжнародна протидія новим викликам: монографія. Київ: Нац. акад. СБУ, 2006. 456 с.
54. Титаренко О.О. Державне програмування протидії злочинності в Україні: монографія. Харків: Промарт, 2019. 698 с.
56. Українська кримінологічна енциклопедія / за заг. ред. В.В. Чернея, В.В. Сокуренка. Харків; Київ: ХНУВС, НАВС, Крим. Асоц. України; Золота миля, 2017. 804 с.
57. Храмцов О.М. Кримінально-правове та кримінологічне забезпечення охорони особи від насильства: монографія. Харків: НікаНова, 2015. 472 с.
58. Черевко К.О. Кримінально-правова та кримінологічна характеристика незаконного проведення аборту: монографія. Харків: Золота миля, 2012. 196 с.
59. Шакун В.І. Суспільство і злочинність: монографія. Київ: Атіка, 2003. 784 с.
60. Шевчук О.М. Державний контроль за обігом наркотиків: монографія. Харків: Право, 2015. 408 с.
61. Шеремет О.С. Теорія та практика запобігання злочинам територіальними громадами: монографія. Чернігів: ПАТ «ПВК «Десна», 2018. 576 с.
62. Шкуро В.В. Суїцидальність в Україні: кримінологічна характеристика та протидія: монографія. Харків: Панов, 2017. 261 с.
63. Щербакова А.К. Литвинов О.М. Механізм індивідуальної злочинної поведінки особи, яка вчиняє бандитизм: харатеристика та протидія: монографія. Харків: НікаНова, 2015. 240 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – http://portal.rada.gov.ua/
2. Офіційний веб-портал органів судової влади України. – http://court.gov.ua/
3. Єдиний державний судовий реєстр України – http://www.reyestr.court.gov.ua/
4. Офіційний веб-сайт Генеральної прокуратури України. – http://www.gp.gov.ua/
5. Офіційний веб-сайт МВС України – http://mvs.gov.ua/
6. Офційний веб-сайт Державної служби статистики України – http://www.ukrstat.gov.ua/
7. Офіційний веб-сайт Рахункової палати України – http://www.ac-rada.gov.ua/
8. Офіційний веб-сайт Головного контрольно-ревізійного управління України – http://www.dkrs.gov.ua/.

VI
Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність

КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС

Питання:

1. Поняття, сутність і завдання кримінального процесу.
2. Поняття стадій кримінального процесу. Система кримінального процесу України.
3. Кримінальні процесуальні функції: поняття та види.
4. Кримінальна процесуальна форма та її значення.
5. Кримінальні процесуальні гарантії.
6. Історичні форми кримінального процесу.
7. Поняття і система кримінального процесуального права, його предмет і методи.
8. Джерела кримінального процесуального права.
9. Кримінальні процесуальні правовідносини.
10. Зв'язок кримінального процесуального права з іншими галузями права і суміжними галузями знань.
11. Поняття та система кримінального процесуального законодавства України.
12. Дія кримінального процесуального закону в просторі, часі та за колом осіб.
13. Поняття, сутність і система засад кримінального процесу.
14. Процесуальна характеристика загальноправових засад кримінального процесу.
15. Міжгалузеві засади кримінального процесу та їх загальна характеристика.
16. Галузеві засади кримінального процесу та їх загальна характеристика.
17. Поняття і класифікація суб'єктів кримінального процесу.
18. Суд, присяжні у кримінальному провадженні. Повноваження суду.
19. Слідчий суддя в кримінальному процесі, його функції і повноваження.
20. Прокурор у кримінальному процесі, його функції і повноваження.
21. Процесуальний статус дізнавача, слідчого та керівника органу дізнання, керівника органу досудового розслідування.
22. Поняття та процесуальний статус потерпілого в кримінальному провадженні. Представники та законні представники потерпілого.
23. Поняття та процесуальний статус підозрюваного і обвинуваченого.
24. Захисник у кримінальному провадженні, його процесуальні права і обов'язки.
25. Процесуальний порядок залучення захисника до участі в кримінальному провадженні за угодою та призначенням. Обов'язкова участь захисника.
26. Відмова від захисника або його заміна.
27. Законні представники підозрюваного і обвинуваченого, процесуальний порядок їх залучення до кримінального провадження.
28. Підстави і умови спільного розгляду цивільного позову і кримінального провадження.
29. Поняття цивільного позивача, цивільного відповідача та їх процесуальний

статус. Представник цивільного позивача, цивільного відповідача. Законний представник цивільного позивача.

30. Заявник у кримінальному процесі.
31. Представник юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, в кримінальному процесі.
32. Третя особа, щодо майна якої вирішується питання про арешт.
33. Свідок у кримінальному провадженні, його процесуальні права, обов'язки та відповідальність.
34. Поняття та процесуальний статус перекладача.
35. Експерт, спеціаліст, представник персоналу органу пробації у кримінальному провадженні.
36. Секретар судового засідання та судовий розпорядник.
37. Забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному провадженні. Державний захист працівників суду, органів досудового розслідування, прокуратури та членів їх сімей.
38. Інститут відводів у кримінальному процесі. Процесуальний порядок відводу окремих суб'єктів кримінального процесу.
39. Поняття і зміст процесу доказування.
40. Суб'єкти доказування в кримінальному процесі.
41. Способи збирання доказів у кримінальному процесі.
42. Оцінка доказів як елемент процесу доказування.
43. Предмет і межі доказування.
44. Джерела доказів в кримінальному процесі України.
45. Поняття і класифікація доказів у кримінальному процесі. Належність, допустимість і достовірність доказів.
46. Показання як джерело доказів. Особливості їх перевірки та оцінки.
47. Висновок експерта і особливості його оцінки.
48. Речові докази і документи як джерела доказів: порядок зберігання та вирішення питання про їх долю.
49. Поняття і види процесуальних строків у кримінальному провадженні, порядок їх обчислення.
50. Процесуальні витрати, їх види та порядок відшкодування.
51. Відшкодування (компенсація) шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури або суду.
52. Поняття і система заходів забезпечення кримінального провадження. Загальні правила застосування заходів забезпечення кримінального провадження.
53. Виклик слідчим, прокурором, судовий виклик. Підстави та процесуальний порядок застосування приводу.
54. Підстави та процесуальний порядок накладення грошового стягнення.
55. Підстави та процесуальний порядок тимчасового обмеження у користуванні спеціальним правом.
56. Підстави та процесуальний порядок відсторонення від посади.

57. Тимчасове відсторонення судді від здійснення правосуддя у зв’язку з притягненням до кримінальної відповідальності. Порядок продовження строку такого відсторонення.
58. Процесуальний порядок тимчасового доступу до речей і документів.
59. Процесуальний порядок тимчасового вилучення майна.
60. Підстави та процесуальний порядок арешту майна.
61. Поняття та види запобіжних заходів. Мета та підстави застосування запобіжних заходів. Обставини, що враховуються при обранні запобіжного заходу.
62. Процесуальний порядок застосування запобіжного заходу у виді особистого зобов’язання.
63. Процесуальний порядок застосування запобіжного заходу у виді особистої поруки.
64. Процесуальний порядок застосування запобіжного заходу у виді домашнього арешту.
65. Процесуальний порядок застосування запобіжного заходу у виді застави.
66. Підстави і процесуальний порядок застосування запобіжного заходу у виді тримання під вартою.
67. Затримання особи без ухвали слідчого судді, суду.
68. Підстави і процесуальний порядок скасування чи зміни запобіжного заходу.
69. Поняття і завдання стадії досудового розслідування. Форми досудового розслідування кримінальних проступків і злочинів.
70. Поняття та система загальних положень досудового розслідування.
71. Початок досудового розслідування. Єдиний реєстр досудових розслідувань.
72. Поняття підслідності та її види.
73. Об’єднання і виділення матеріалів досудового розслідування.
74. Строки досудового розслідування, підстави і процесуальний порядок їх продовження.
75. Взаємодія слідчого з оперативними підрозділами під час досудового розслідування. Доручення слідчого працівникам оперативних підрозділів.
76. Розслідування кримінальних правопорушень слідчою групою.
77. Процесуальні рішення на досудовому розслідуванні.
78. Організація і процесуальне керівництво досудовим розслідуванням, відомчий і судовий контроль у стадії досудового розслідування.
79. Поняття та види слідчих (розшукових) дій. Класифікація слідчих (розшукових) дій.
80. Допит, його види, процесуальний порядок проведення та оформлення. Особливості допиту малолітньої або неповнолітньої особи. Проведення допиту в режимі відеоконференції під час досудового розслідування.
81. Пред’явлення для впізнання, його види. Підстави та процесуальний порядок пред’явлення для впізнання. Проведення впізнання у режимі відеоконференції під час досудового розслідування.
82. Обшук та його види. Підстави і процесуальний порядок проведення обшуку.
83. Огляд і його види. Процесуальний порядок проведення окремих видів огляду.

84. Мета і процесуальний порядок проведення слідчого експерименту.
85. Освідування і його види. Процесуальний порядок проведення окремих видів освідування.
86. Підстави і процесуальний порядок проведення експертизи. Отримання зразків для експертизи.
87. Поняття негласних слідчих (розшукових) дій та їх види. Загальні положення про негласні слідчі (розшукові) дії.
88. Процесуальний порядок розгляду слідчим суддею клопотання про дозвіл на проведення негласної слідчої (розшукової) дії.
89. Підстави та процесуальний порядок здійснення аудіо-, відеоконтролю особи.
90. Підстави та процесуальний порядок накладення арешту на кореспонденцію, її огляду та виїмки.
91. Зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж.
92. Зняття інформації з електронних інформаційних систем.
93. Обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи.
94. Установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу.
95. Спостереження за особою, річчю або місцем.
96. Моніторинг банківських рахунків.
97. Аудіо-, відеоконтроль місця.
98. Контроль за вчиненням кримінального правопорушення.
99. Виконання спеціального завдання з розкриття кримінально протиправної діяльності організованої групи чи злочинної організації.
100. Негласне отримання зразків, необхідних для порівняльного дослідження.
101. Використання конфіденційного співробітництва.
102. Використання результатів негласних слідчих (розшукових) дій.
103. Поняття та значення повідомлення про підозру. Випадки повідомлення про підозру.
104. Зміст письмового повідомлення про підозру. Процесуальний порядок вручення письмового повідомлення про підозру. Зміна повідомлення про підозру.
105. Поняття зупинення досудового розслідування. Підстави та процесуальний порядок зупинення досудового розслідування після повідомлення особі про підозру.
106. Форми закінчення досудового розслідування.
107. Закриття кримінального провадження: підстави та процесуальний порядок. Закриття провадження щодо юридичної особи.
108. Підстави та процесуальний порядок звільнення особи від кримінальної відповідальності.
109. Відкриття матеріалів кримінального провадження іншій стороні.
110. Вимоги до форми та змісту обвинувального акта. Реєстр матеріалів досудового розслідування.
111. Клопотання про застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру та його зміст.
112. Особливості спеціального досудового розслідування кримінальних правопорушень.

113. Особливості досудового розслідування кримінальних проступків.
114. Порядок розгляду скарг на рішення, дії чи бездіяльність слідчого чи прокурора під час досудового розслідування. Рішення слідчого судді за результатами розгляду таких скарг.
115. Оскарження ухвал слідчого судді під час досудового розслідування.
116. Оскарження слідчим рішень, дій чи бездіяльності прокурора.
117. Поняття, значення і види підсудності в кримінальному процесі.
118. Поняття, сутність і завдання стадії підготовчого провадження.
119. Судові рішення, які приймаються в стадії підготовчого провадження.
120. Сутність і значення стадії судового розгляду. Структура судового розгляду.
121. Межі судового розгляду. Процесуальний порядок зміни обвинувачення в суді.
122. Підготовчі дії в стадії судового розгляду. Порядок дослідження доказів під час судового розгляду.
123. Порядок судових дебатів у судовому розгляді.
124. Види вироків та їх зміст.
125. Порядок винесення ухвал у судовому засіданні. Види ухвал та їх зміст.
126. Особливі порядки провадження в суді першої інстанції.
127. Провадження в суді апеляційної інстанції.
128. Провадження в суді касаційної інстанції.
129. Провадження за нововиявленими або виключними обставинами.
130. Виконання судових рішень.
131. Кримінальне провадження на підставі угод.
132. Кримінальне провадження у формі приватного обвинувачення.
133. Кримінальне провадження щодо окремої категорії осіб.
134. Кримінальне провадження щодо неповнолітніх.
135. Кримінальне провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру.
136. Кримінальне провадження, яке містить відомості, що становлять державну таємницю.
137. Кримінальне провадження на території дипломатичних представництв, консульських установ України, на повітряному, морському чи річковому судні, що перебуває за межами України під прапором або з розпізнавальним знаком України, якщо це судно приписано до порту, розташованого в Україні.
138. Відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження.
139. Міжнародне співробітництво під час кримінального провадження.
140. Особливий режим досудового розслідування в умовах воєнного, надзвичайного стану або у районі проведення антитерористичної операції чи заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

Правові акти:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17.

Підручники на навчальні посібники:

1. Кримінальний процес : підручник / [О. В. Капліна, О. Г. Шило, В. М. Трофименко та ін.]; за заг. ред. О. В. Капліної, О. Г. Шило. Харків : Право, 2019. 584 с.
2. Капліна О.В., Карпенко М.О., Маринів В.І., Трофименко В.М., Туманянц А.Р., Шило О.Г. Кримінальний процес: навч. посіб. для підготовки до іспиту. Харків: Оберіг, 2014. 248 с.
3. Кримінальний процес: підручник / за заг. ред. В. В. Коваленка, Л. Д. Удалової, Д. П. Письменного. Київ: Центр учбової літератури, 2013. 544 с.
4. Лобойко Л. М. Кримінальний процес: підручник. Київ: Істина, 2014. 432 с.
5. Лобойко Л. М., Банчук О. А. Кримінальний процес: навч. посіб. Київ: Ваіте, 2014. 280 с.
6. Молдован А. В., Мельник С. М. Кримінальний процес України: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2013. 368 с.
7. Тертишник В.М. Кримінальний процес України. Загальна частина: підручник. Академічне видання. Київ: Алерта, 2014. 440 с.
8. Удалова Л. Д., Патюк С. О. Цілі і завдання сучасного кримінального судочинства України: навч. посіб. Київ: КНТ, 2014. 176 с.
9. Кримінальний процес України у питаннях і відповідях: навч. посіб. / Л. Д. Удалова, М. А. Макаров, Ю.І. Азаров, С. О. Заїка, О. В. Кубарєва, О. В. Римарчук, В. В. Рожнова, Д. О. Савицький, А. В. Форостяний, О. Ю. Хабло. Видання 5-те, переробл. і доповн. Київ, 2020. 497 с.
10. Кримінальний процес : навч. посіб. для підгот. до іспиту / О. В. Капліна, М. О. Карпенко, В. І. Маринів та ін. Харків : Право, 2020. 296 с.

Додаткова література:

1. Андрєєв Р. Г., Блажівський Є. М., Гошовський М. І. та ін. Кримінальний процесуальний кодекс України: структурно-логічні схеми і таблиці, типові бланки та зразки процесуальних документів: науково-практ. посіб. Київ: Алерта, 2012. 736 с.
2. Бабіков О. П., Жицький Є. О., Захуцький А. В., Леженіна Л. М., Мартиш Я. І., Олєйніков Д. О., Соколкін В. Л., Федосєєв В. В., Членов М. В.. Збірник зразків процесуальних документів (досудове розслідування): наук.-практ. посіб. Харків: Оберіг, 2014. 600 с.
3. Вапнярчук В. В. Теорія і практика кримінального процесуального доказування: монографія. Харків: Юрайт, 2017. 408 с.
4. Зразки процесуальних документів у кримінальному провадженні: практ. комент-роз'яснення. Київ: Центр учбової літератури, 2014. 238 с.
5. Зразки процесуальних документів у кримінальному судочинстві. Київ: Центр учбової літератури, 2014. 100 с.

6. Кавун Д.Ю. Кримінальний процесуальний механізм забезпечення прав потерпілого (фізичної особи) у досудовому розслідуванні: автореф. дис. …канд. юрид. наук. Харків, 2017. 23 с.
7. Кудінов С. С., Шехавцов Р/М., Дроздов О.М., Гриненко С. О. Негласні слідчі (розшукові) дії та використання результатів оперативно-розшукової діяльності у кримінальному провадженні: навч.-практ. посіб. Харків: Оберіг, 2013. 344 с.
8. Лобойко Л. М. Наукові висновки для Верховного Суду України з питань неоднакового застосування норм кримінального та кримінального процесуального права (2011-2017 роки): довідково-практ. видання. Харків: ФОП Здоровий Я. О. «Оперативна поліграфія», 2017. 256 с.
9. Моторигіна М. Г. Сторона захисту в судовому провадженні у першій інстанції: монографія / за наук. ред. О. В. Капліної. Харків: Оберіг, 2018. 306 с.
10. Нестор Н. В. Запровадження медіації в кримінальному процесі України: проблеми теорії та практики. Київ: Алерта, 2018. 182 с.
11. Новий Кримінальний процесуальний кодекс України: коментарі, роз'яснення, документи / відп. ред. В. С. Ковальський. Київ: Юрінком Інтер, 2013. 408 с.
12. Перепелиця С.І. Кримінальне провадження у формі приватного обвинувачення: монографія. Харків: Право, 2015. 184 с.
13. Повзик Є. В. Правові наслідки визнання підозрюваним, обвинуваченим своєї вини (порівняльно-правове дослідження): монографія. Харків: Право, 2014. 224 с.
14. Стєбєлєв А. М. Правове регулювання відшкодування (компенсації) шкоди у кримінальному процесі України: автореф. дис. …канд. юрид. наук. Харків, 2017. 18 с.
15. Тітко І.А. Нормативне забезпечення та практика реалізації приватного інтересу в кримінальному процесі України: монографія. Харків: Право, 2015. 448 с.
16. Трофименко В.М. Теоретичні та правові основи диференціації процесуальної форми у кримінальному судочинстві: монографія. Харків: ТОВ Оберіг, 2016. 304 с.
17. Фоміна Т.Г. Забезпечення слідчим процесуальних прав підозрюваного: монографія. Харків: НікаНова, 2014. 232 с.
18. Яновська О.Г., Лазебний Л.Л. Кримінальне провадження. Процесуальні документи захисту: посіб. Київ: Прецедент, 2013. 160 с.

КРИМІНАЛІСТИКА; СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА; ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

Питання:

1. Механізм вчинення кримінального правопорушення як предмет вивчення криміналістики. Закономірні зв'язки між елементами механізму вчинення кримінального правопорушення.
2. Діяльність з розслідування кримінальних правопорушень як предмет вивчення криміналістики. Закономірності розслідування кримінальних правопорушень.

3. Історія криміналістичної науки. Методи криміналістики, що використовуються при розслідуванні кримінальних правопорушень. Система науки криміналістики.
4. Поняття криміналістичної діагностики та її значення в розслідуванні кримінальних правопорушень.
5. Поняття криміналістичної ідентифікації як методу пізнання і одержання доказів при розслідуванні кримінальних правопорушень.
6. Об’єкти ідентифікації та їх ознаки. Види ідентифікації.
7. Встановлення групової належності об’єкту та його доказове значення.
8. Поняття версії як методу пізнання при розкритті і розслідуванні кримінальних правопорушень. Види версій.
9. Правила побудови версій.
10. Аналіз версій (виведення наслідків). Правила перевірки версій.
11. Використання версій при плануванні розслідування, проведенні окремих слідчих (розшукових) дій.
12. Прогнозування посткримінальної поведінки правопорушника, поведінки підозрюваного під час розслідування кримінального правопорушення.
13. Поняття спеціальних знань і обізнаної особи. Процесуальні і непроцесуальні форми використання спеціальних знань у розкритті і розслідуванні кримінальних правопорушень.
14. Взаємодія слідчого (детектива) і спеціаліста при проведенні окремих слідчих (розшукових) дій.
15. Поняття судової експертизи та її види. Система експертних установ в Україні.
16. Залучення громадськості і засобів масової інформації до розслідування і попередження кримінальних правопорушень.
17. Поняття і задачі кримінального обліку (реєстрації). Об’єкти реєстрації.
18. Види криміналістичних обліків, їх значення та відомчо-правова регламентація.
19. Взаємодія слідчого (детектива) з підрозділами, що ведуть обліки. Використання облікової інформації.
20. Міждержавні обліки і можливості їх використання при розкритті і розслідуванні кримінальних правопорушень.
21. Криміналістична техніка як складова частина науки криміналістики.
22. Комплекти сучасних технічних засобів, що використовуються слідчим (детективом) та експертом-криміналістом при проведенні слідчих (розшукових) дій.
23. Види і способи фотографування при огляді місця події та проведенні інших слідчих (розшукових) дій.
24. Правила використання звукозапису та відеозапису при проведенні окремих слідчих (розшукових) дій.
25. Поняття трасології. Об’єкти дослідження в трасології: сліди-відбитки, механізм утворення слідів.
26. Сучасні технічні засоби та прийоми пошуку, виявлення, фіксації, вилучення, пакування та дослідження слідів-відбитків та предметів-слідоносіїв.

27. Ідентифікаційні та діагностичні задачі, які вирішуються трасологічними дослідженнями.
28. Сліди рук та їх значення при розслідуванні кримінальних правопорушень.
29. Прийоми і технічні засоби виявлення і вилучення слідів рук при огляді місця події, окремих речей. Правила описання слідів рук у протоколі огляду.
30. Види слідів ніг та інших частин тіла людини, їх значення в розслідуванні кримінальних правопорушень.
31. Види слідів транспортних засобів та їх значення в розслідуванні кримінальних правопорушень.
32. Прийоми виявлення та фіксації слідів транспортних засобів.
33. Призначення трасологічної експертизи по слідах транспортних засобів.
34. Види слідів знарядь зламу та інструментів, їх значення в розслідуванні кримінальних правопорушень.
35. Прийоми виявлення та фіксації слідів знарядь зламу та інструментів при огляді місця події.
36. Використання слідів знарядь зламу, вилучених з місця події, в криміналістичних обліках.
37. Сліди застосування вогнепальної зброї при вчиненні кримінального правопорушення та їх значення при розслідуванні. Судова балістика як розділ криміналістики.
38. Правила огляду вогнепальної зброї та слідів її застосування на місці події, фіксації та вилучення.
39. Сліди застосування вибухових речовин та пристроїв при вчиненні кримінальних правопорушень.
40. Правила огляду і фіксації огляду холодної зброї. Експертиза холодної зброї.
41. Поняття мікрооб’єктів (мікрочастин), їх види та значення в розслідуванні кримінальних правопорушень.
42. Можливості використання запахових слідів у розкритті та розслідуванні кримінальних правопорушень.
43. Види матеріалознавчих експертиз.
44. Поняття документів, їх види і значення при розслідуванні кримінальних правопорушень.
45. Правила огляду документів – речових доказів.
46. Ознаки внесення змін у текст документів (підчистка, дописка, правлення).
47. Поняття почерку та його значення при розслідуванні кримінальних правопорушень.
48. Діагностичні та ідентифікаційні питання, що вирішуються при дослідженні почерку.
49. Підготовка та призначення почеркознавчої експертизи.
50. Поняття письмової мови та її ознаки.
51. Підготовка і призначення авторознавчої експертизи.
52. Класифікація ознак зовнішності людини.
53. Метод словесного портрету та його значення.
54. Виготовлення суб’єктивних портретів.
55. Підготовка і призначення портретно-криміналістичної експертизи.

56. Криміналістична тактика як складова частина науки криміналістики.
57. Поняття тактичної задачі розслідування і засобів її вирішення (тактичного прийому, тактичної операції).
58. Тактика слідчих (розшукових) дій та її співвідношення з процесуальним порядком їх проведення.
59. Поняття слідчої ситуації і тактичного рішення. Тактичний ризик.
60. Взаємозв'язок криміналістичної тактики і техніки в розслідуванні кримінальних правопорушень.
61. Механізм відображення кримінального правопорушення в навколишній матеріальній обстановці. Види слідів.
62. Поняття огляду і його значення як способу одержання доказів. Види огляду.
63. Підготовка огляду місця події. Склад слідчо-оперативної групи.
64. Стадії огляду місця події. Тактичні задачі огляду.
65. Негативні обставини та їх значення в розслідуванні.
66. Фіксація результатів огляду місця події.
67. Поняття допиту і його види на досудовому розслідуванні.
68. Критерії (принципи) допустимості тактичних прийомів допиту.
69. Підготовка допиту.
70. Структура допиту. Фіксація результатів допиту.
71. Пред'явлення для впізнання як спосіб одержання доказів. Його види.
72. Загальні правила пред'явлення для впізнання.
73. Підготовка до пред'явлення для впізнання.
74. Тактичні особливості пред'явлення для впізнання людини за динамічними ознаками.
75. Особливості пред'явлення для впізнання об'єктів по фотознімках.
76. Фіксація результатів пред'явлення для впізнання.
77. Обшук як спосіб одержання доказів при розслідуванні кримінальних правопорушень.
78. Підготовка до обшуку в приміщенні, складання плану.
79. Проведення обшуку особи.
80. Тактичні прийоми виявлення місця приховування.
81. Тактичні правила перевірки показань на місці.
82. Загальні правила слідчого експерименту. Види слідчого експерименту.
83. Тактичні правила підготовки і проведення слідчого експерименту. Фіксація ходу і результатів.
84. Поняття криміналістичної методики, її структура і місце в системі криміналістики.
85. Структура методики розслідування кримінальних правопорушень окремого виду.
86. Криміналістична характеристика кримінальних правопорушень окремого виду та її значення для розслідування.
87. Типові слідчі ситуації і їх роль у побудові методик розслідування кримінальних правопорушень окремих видів.
88. Поняття, види і значення планування розслідування кримінальних правопорушень.

89. Версії та їх місце в плануванні розслідування кримінального правопорушення. Структура письмового плану розслідування.
90. Організаційні засади взаємодії слідчого (детектива) з оперативними та іншими підрозділами. Особливості планування розслідування кримінального правопорушення, що здійснюється слідчо-оперативною групою.
91. Класифікація вбивств. Способи вбивств та характерні для них сліди.
92. Побудова версій, проведення слідчих (розшукових) та інших дій на початковому етапі розслідування при виявленні трупа з ознаками насильницької смерті або частин трупа.
93. Побудова версій, проведення слідчих (розшукових) та інших дій на початковому етапі розслідування при надходженні заяви про зникнення людини за обставин, що вказують на вбивство.
94. Проведення слідчих (розшукових) та інших дій на подальшому етапі розслідування вбивств.
95. Криміналістична характеристика зґвалтувань.
96. Побудова версій, проведення слідчих (розшукових) та інших дій на початковому етапі розслідування в ситуації, коли потерпілий знає злочинця.
97. Побудова версій, проведення слідчих (розшукових) та інших дій на початковому етапі розслідування в ситуації, коли потерпілий не знає злочинця.
98. Проведення слідчих (розшукових) дій на подальшому етапі розслідування зґвалтувань.
99. Вивчення особистості підозрюваного. Встановлення обставин, що сприяли зґвалтуванню.
100. Криміналістична характеристика крадіжок чужого майна.
101. Оцінка первинної інформації про крадіжки і способи її перевірки під час прийняття рішення про початок кримінального провадження.
102. Типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування крадіжок і відповідні їм комплекси слідчих (розшукових) дій та оперативно-розшукових заходів.
103. Особливості тактики проведення початкових слідчих (розшукових) дій у кримінальному провадженні про крадіжки.
104. Вивчення особистості підозрюваного у вчиненні крадіжки. Встановлення обставин, що сприяли її вчиненню.
105. Криміналістична характеристика грабежів і розбоїв.
106. Типові слідчі ситуації, що складаються на початковому етапі розслідування грабежів і розбоїв, і відповідні їм комплекси слідчих (розшукових) та інших дій.
107. Особливості планування і проведення подальшого розслідування грабежів і розбоїв.
108. Вивчення особи підозрюваного у вчиненні грабежу чи розбою. Встановлення обставин, що сприяли вчиненню кримінального правопорушення, та вжиття заходів щодо їх усунення.
109. Криміналістична характеристика шахрайства.
110. Побудова версій, проведення слідчих (розшукових) та інших дій на початковому етапі розслідування шахрайства залежно від типової слідчої

ситуації.

111. Тактика проведення окремих слідчих (розшукових) та інших дій на наступному етапі розслідування шахрайства.
112. Вивчення особи підозрюваного у шахрайстві. Встановлення обставин, що сприяють шахрайству, та вжиття заходів щодо їх усунення.
113. Криміналістична характеристика розкрадань майна шляхом привласнення, розтрати та зловживання службовим становищем.
114. Побудова версій, проведення слідчих (розшукових) та інших дій на початковому етапі розслідування розкрадань майна шляхом привласнення, розтрати та зловживання службовим становищем за матеріалами документальної ревізії.
115. Проведення слідчих (розшукових) та інших дій на наступному етапі розслідування розкрадань майна шляхом привласнення, розтрати та зловживання службовим становищем. Призначення судово-бухгалтерської експертизи.
116. Вивчення особистості злочинця, виявлення обставин, що сприяють розкраданню майна шляхом привласнення, розтрати та зловживання службовим становищем і вжиття профілактичних заходів.
117. Криміналістична характеристика підпалів і злочинних порушень правил пожежної безпеки.
118. Типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування підпалів і злочинних порушень правил пожежної безпеки.
119. Побудова версій та планування розслідування підпалів і злочинних порушень правил пожежної безпеки.
120. Особливості тактики проведення окремих слідчих (розшукових) дій на подальшому етапі розслідування підпалів і злочинних порушень правил пожежної безпеки.
121. Вивчення особи підозрюваного при розслідуванні підпалів і злочинних порушень правил пожежної безпеки. Встановлення обставин, що сприяють вчиненню кримінальних правопорушень даного виду та вжиття заходів щодо їх усунення.
122. Криміналістична характеристика порушень правил безпеки руху і експлуатації транспорту.
123. Типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування ДТП.
124. Побудова версій, планування розслідування, комплекс слідчих (розшукових) дій та оперативно-розшукових заходів на початковому етапі розслідування ДТП.
125. Особливості тактики проведення окремих слідчих (розшукових) дій при розслідуванні ДТП.
126. Встановлення обставин, що сприяють вчиненню дорожньо-транспортних пригод, і вжиття заходів щодо їх усунення.
127. Криміналістична характеристика кримінальних правопорушень, пов’язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів.
128. Слідчі (розшукові) дії та оперативно-розшукові заходи на початковому етапі

розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів. Планування розслідування.

129. Слідчі (розшукові) та інші дії на подальшому етапі розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

Правові акти:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17.
2. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 1802.1992 № 2135-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12.
3. Про судову експертизу: Закон України від 25.02.1994 № 4038-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12.
4. Про затвердження Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 07.07.2017 № 575. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17.
5. Про затвердження Інструкції про особливості здійснення судово-експертної діяльності атестованими судовими експертами, що не працюють у державних спеціалізованих експертних установах: наказ Міністерства юстиції України від 12.12.2011 № 3505/5. URL: https://zakon.rada.gov.ua/ laws/show/z1431-11.
6. Про затвердження Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень та Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень: наказ Міністерства юстиції України від 08.10.1998 № 53/5. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98.
7. Про затвердження переліків рекомендованої науково-технічної та довідкової літератури, що використовується під час проведення судових експертиз: наказ Міністерства юстиції України від 30.07.2010 № 1722/5 (в редакції від 13.06.2013). URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/v1722323-10.

Підручники на навчальні посібники:

1. Когутич І.І. Криміналістика: курс лекцій. Київ: Атіка, 2008. 888 с.
2. Криміналістика: підручник / за заг. ред. А. Ф. Волобуєва. Харків: ХНУВС, 2011. 666 с.
3. Криміналістика: підручник / за заг. ред. А.Ф. Волобуєва, Р. Л. Степанюка, В.О. Малярової. Харків: ХНУВС, 2018. 796 с.
4. Криміналістика: підручник: у 2 т. Т. 1 / В.Ю. Шепітько, В.А. Журавель, В.О. Коновалова та ін. ; за ред. В. Ю. Шепітька. Харків: Право, 2019. 456 с.
5. Криміналістика: підручник: у 2 т. Т. 2 / В. Ю. Шепітько, В. А. Журавель, В. О.

Коновалова та ін. ; за ред. В. Ю. Шепітька. Харків: Право, 2019. 328 с.
6. Салтевський М.В. Криміналістика (у сучасному викладі): підручник. Київ: Кондор, 2006. 588 с.
7. Салтевський М.В. Криміналістика. Ч. 1. Криміналістична техника. Харків: Консум, Основа, 1999. 416 с.
8. Салтевський М.В. Криміналістика. Ч. 2. Методика і тактика. Харків: Консум, Основа, 2001. 528 с.

Додаткова література:

1. Біленчук П.Д., Кофанов А.В, Сулява О.Ф. Балістика: Криміналістичне вогнестрільне зброєзнавство. Київ: BeeZone, 2003. 384 с.
2. Волобуєв А.Ф. Проблеми методики розслідування розкрадань майна в сфері підприємництва. Харків: Вид-во Ун-ту внутр. справ, 2000. 325 с.
3. Даньшин М. В. Класифікація способів приховування злочинів у криміналістиці: навч. посіб. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2007. 116 с.
4. Даньшин М.В. Криміналістика та теорія оперативно-розшукової діяльності: співвідношення і зв'язок. *Вісник ХНУ ім. В. Н. Каразіна. Серія: Право.* 2012. № 1000. С. 195-201.
5. Даньшин М.В. Криміналістика XXI століття: місце у системі наукового знання: монографія. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2013. 480 с.
6. Даньшин М.В. Необхідність окремої правової регламентації криміналістичної діяльності. *Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. Серія: Право.* 2015. Вип. 20. С. 171-174.
7. Даньшин М.В. Ятрогенні злочини: поняття та криміналістична характеристика. *Вісн. Акад. правових наук України*. 2007. № 1 (48). С. 207-215.
8. Колеснік І. І. Методика розслідування злочинів проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту: автореф. дис… канд. юрид. наук: 12.00.09. Харків, 2017. 20 с.
9. Настільна книга слідчого: (Наук.-практ. видання для слідчих і дізнавачів) / М.І. Панов, В.Ю. Шепітько, В.О. Коновалова та ін. 2-ге вид. перероб. і доп. Київ: Ін Юре, 2007. 728 с.
10. Одерій О.В., Щербаковський М.Г., Чернець М.Г. Інформаційно-довідкове забезпечення розкриття і розслідування злочинів (обліки): фондова лекція. Донецьк: Юрид. ін-т МВС України, 2001. 19 с.
11. Практичний посібник для працівників органів досудового слідства та експертних підрозділів з питань призначення і проведення судової експертизи: практ. посіб. / за заг. ред. П.В. Коляди. Київ: УВПД ГШ МВС України, 2009. 526 с.
12. Шепитько В.Ю. Довідник слідчого. Вид. 3-тє, перероб. і доп. Київ: Ін Юре, 2008. 205 с.
13. Шепитько В.Ю. Про негативні обставини і фальшиве відображення в розслідуванні злочинів. *Слідча практика України*. Київ, 1998. С. 34-41.
14. Шепітько В.Ю. Тактика допиту: текст лекції. Харків: Укр. юрид. акад., 1992. 23 с.
15. Шепітько В.Ю. Тактика огляду місця події: текст лекції. Харків: Укр. юрид.

акад., 1994. 20 с.
16. Шепітько В.Ю., Борисенко І.В, Когут С.О. Ідентифікація людини за ознаками зовнішності. Харків: Гриф, 2003. 112 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – http://portal.rada.gov.ua/
2. Офіційний веб-портал органів судової влади України. – http://court.gov.ua/
3. Офіційний веб-сайт Верховного Суду України. – http://www.scourt.gov.ua/
4. Єдиний державний судовий реєстр України – http://www.reyestr.court.gov.ua/
5. Офіційний веб-сайт Генеральної прокуратури України. – http://www.gp.gov.ua/
6. Офіційний веб-сайт Міністерства внутрішніх справ України – http://mvs.gov.ua/
7. Офційний веб-сайт Державної служби статистики України – http://www.ukrstat.gov.ua/
8. Офіційний веб-сайт Рахункової палати України – http://www.ac-rada.gov.ua/
9. Офіційний веб-сайт Головного контрольно-ревізійного управління України – http://www.dkrs.gov.ua/.

Структура завдання, критерії та порядок оцінювання підготовленості вступників

У білеті 5 відкритих питань, на які вступник має надати письмову відповідь. Білет містить питання з певного блоку програми залежно від обраної вступником спеціалізаії. Відповідь на кожне з запитань білету оцінюється окремо, від 0 до 40 балів, загальна оцінка за фаховий вступний іспит – сума балів за відповіді на питання білету.

Відповідь на кожне питання оцінюється від 0 до 40 балів за такими критеріями:

34-40 балів ставиться, якщо вступник правильно, системно, послідовно, грамотно і логічно дає повну відповідь на питання;

27-33 бали ставиться якщо вступник правильно використовує теоретичні положення і володіє необхідними навичками по узагальненню та систематизації відповіді, проте допускає незначні помилки і погрішності;

20-26 балів ставиться, якщо абітурієнт викладає тільки основний матеріал, але не окреслює необхідні деталі, допускає неточні формулювання понять, відповідає неповно й не аргументовано;

0-19 балів ставиться якщо вступник не відповів на питання, або відповідь неправильна чи допущено грубі помилки під час відповіді.

Позитивна оцінка виставляється за шкалою 100-200 балів. Максимально можлива сумарна кількість набраних вступником балів – 200. У разі набрання вступником меньше 100 балів, він отримує негативну оцінку «незадовільно» та не допускається до участі у конкурсному відборі.

Голова предметної екзаменаційної комісії Олександр ГАВРИЛЕНКО

Затверджено на засіданні приймальної комісії від 05 травня 2026 року, протокол № 5

Відповідальний секретар приймальної комісії Ганна ЗУБЕНКО